

Anna-Katariina Lassila

Yhteistyöllä hyvä sarjakuvakokoelma

Seinäjoen pääkirjaston aikuistenosaston sarjakuvakokoelman arviointia

Opinnäytetyö

Syksy 2015

SeAMK Kulttuuri

Tradenomi (AMK), Kirjasto- ja tietopalveluala

SeAMK

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: SeAMK Liiketoiminta ja kulttuuri

Tutkinto-ohjelma: Tradenomi (AMK), Kirjasto- ja tietopalvelualan tutkinto-ohjelma

Tekijä: Anna-Katariina Lassila

Työn nimi: Yhteistyöllä hyvä sarjakuvakokoelma: Seinäjoen pääkirjaston aikuistenosaston sarjakuvakokoelman arviointia

Ohjaaja: Sari Mäkinen-Laitila

Vuosi: 2015 Sivumäärä: 53 Liitteiden lukumäärä: 2

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää Seinäjoen kaupunginkirjaston pääkirjaston aikuistenosaston sarjakuvakokoelman nykyinen tilanne uuden sijoituspaikan myötä. Tavoitteena oli arvioida aikuistenosaston sarjakuvakokoelmaa, niin asiakkaiden kuin kokoelmasta vastaavan palvelupäällikön näkökulmasta.

Teoriaosassa käsiteltiin lyhyesti amerikkalaisen, japanilaisen ja suomalaisen sarjakuvan historiaa, sekä sarjakuvan historiaa ja nykyistä asemaa kirjastoissa. Työssä myös pohdittiin, millainen on hyvä sarjakuvakokoelma ja kokoelmapolitiikka sarjakuvakokoelman kehittämisen kannalta. Teoriaosassa kerrottiin myös sarjakuvan harrastamisesta nykypäivän Suomessa ja kuvailtiin tutkimuskohde Seinäjoen pääkirjaston aikuistenosaston sarjakuvat.

Opinnäytetyössä käytettiin sekä laadullista että määrällistä tutkimusmenetelmää. Tutkimusta varten haastateltiin aikuistenosaston palvelupäällikköä ja kirjaston asiakkaille toteutettiin kysely 8.6–30.7.2015. Näiden lisäksi tärkeimmät tiedonlähteet olivat sarjakuvalista aikuistenosaston sarjakuvanimikkeistä sekä Robert G. Weinerin toimittama *Graphic novels and comics in libraries and archives* (2010) teos, jossa oli artikkeleita koskien sarjakuvia erilaisissa kirjastoissa. Jim Ageen (2007) ja Peggy Johnsonin (2009) kirjat kokoelmatyöstä olivat myös tärkeitä lähteitä.

Opinnäytetyön tuloksissa saatiin selville, että asiakkaiden ja palvelupäällikön mielestä Seinäjoen pääkirjaston aikuistenosaston sarjakuvakokoelma on hyvä, mutta osaston viihtyvyyttä tulisi parantaa jollain tapaa ja sarjakuvat saada houkuttelevammin esille. Kokoelman kehittämiseksi olisi tärkeää tehdä yhteistyötä sarjakuvaharrastajien ja kirjaston välillä. Kirjastot voisivat toimia yhdessä suomalaisten sarjakuvaseurojen kanssa, jotta suomalaisen sarjakuvan tunnettavuus lisääntyisi.

Avainsanat: sarjakuvat, kokoelma, historia, harrastus, yhteistyö

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: School of Business and Culture

Degree programme: Library and Information Services

Author/s: Anna-Katariina Lassila

Title of thesis: Achieving a good comic collection through cooperation: Evaluation of the comic collection at the Adult section of Seinäjoki Library

Supervisor(s): Sari Mäkinen-Laitila

Year: 2015   Number of pages: 53   Number of appendices: 2

The purpose of this thesis was to find out the current situation of the comic collection at the adult section of Seinäjoki City Library. The objective was to evaluate the comic collection at the adult section, from both customers' and the Department Heads' perspectives.

In the theoretical section, the history of American, Japanese and Finnish comics is briefly dealt with, as well the history of comics at the libraries. The work also discusses what makes a good comic collection and collection policy from the point of view of the development of the comic collection. The theoretical section also describes comics as a hobby in today's Finland and describes the subject of study, the comics at the adult department of the principal library of Seinäjoki City Library.

The study was conducted by using both qualitative and quantitative research methods. For the study the Department Head of the adult department was interviewed, and a survey was conducted among the library's customers. The survey was open 8 June to 30 July 2015. In addition, the most important information included a list of the comic books at the adult section as well as a book edited by Robert G. Weiner, *Graphic novels and comics in libraries and archives* (2010), which included articles about comic books in various libraries. The books of Jim Agee (2007) and Peggy Johnson (2009) about collection work also were important sources.

In the result of the study was discovered, that in the customers and department head's opinion the comic book collection at the adult department of Seinäjoki City Library is good, but the comfort in the department should be improved some way. The results showed that, in order develop the collection, cooperation between with comic enthusiasts and library would be important. Libraries could also cooperate with Finnish comic clubs, so that awareness of Finnish comics would increase.

Keywords: comic book, collection, history, hobby, cooperation

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä.....	2
Thesis abstract.....	3
SISÄLTÖ.....	4
Kuva-, kuvio- ja taulukkoluetelo.....	5
Käytetyt termit ja lyhenteet.....	6
1 JOHDANTO.....	7
2 SARJAKUVIEN HISTORIAA.....	9
2.1 Amerikkalaisen ja eurooppalaisen sarjakuvan historiaa.....	9
2.2 Japanilaisen sarjakuvan historiaa.....	11
2.3 Suomalaisen sarjakuvan historiaa.....	13
2.4 Sarjakuva nykypäivän Suomessa.....	14
2.5 Suomalaisia sarjakuvakustantajia.....	16
3 SARJAKUVAT YLEISESSÄ KIRJASTOSSA.....	19
3.1 Sarjakuvan aseman kehitys kirjastossa.....	19
3.2 Hyvän sarjakuvakokoelman piirteitä.....	20
4 TUTKIMUSKOHDDE.....	23
4.1 Seinäjoen pääkirjaston aikuistenosaston sarjakuvat.....	23
4.2 Sarjakuvien hankinta Seinäjoen pääkirjastossa.....	26
5 TAVOITTEET JA TUTKIMUSMENETELMÄT.....	29
5.1 Asiakaskysely.....	29
5.2 Teemahaastattelu.....	31
6 TUTKIMUSTULOKSET JA JOHTOPÄÄTÖKSET.....	33
6.1 Haastattelun tulokset.....	33
6.2 Asiakaskyselyn tulokset.....	35
6.3 Johtopäätökset.....	42
7 Pohdinta.....	45
LÄHTEET.....	48
LIITTEET.....	53

Kuva-, kuvio- ja taulukkoluetelo

Kuva 1. Aikuisten sarjakuvahyllyt.....	24
Kuva 2. Englanninkieliset sarjakuvat.....	25
Kuvio 1. Ulkomaankieliset sarjakuvat.....	27
Kuvio 2. Suomenkielisten sarjakuvien kappalemääräiset hankinnat.....	28
Kuvio 3. Vastaajien ikäjakauma (n=60).....	36
Kuvio 4. Vastaajien nykyinen työllisyystilanne (n=60).....	37
Kuvio 5. Sarjakuvagenret (n=60)	38
Kuvio 6. Sarjakuvien valintakriteerit (n=60).....	39
Kuvio 7. Kirjaston sarjakuvakokoelman käyttöiheys (n=60)	41

Käytetyt termit ja lyhenteet

Genre Kirjallisuuden lajityyppi (MOT –sanakirja [Viitattu 24.11.2015]).

Manga Japanilainen sarjakuva (Juhola 2015, 176).

Strippisarjakuva Strippimuodossa julkaistu sarjakuva, joka voi sisältää myös sunnuntaisrippejä, jotka ovat pidempiä. Yleensä kyseessä on kolmen ruudun pituinen sarjakuva. (Juhola 2015, 185.)

Undergroundsarjakuva

Kuusikymmentäluvun lopussa Yhdysvalloissa alkunsa saanut sarjakuvasuuntaus, joka rikkoi yleisiä rajoja. (Juhola 2015, 188.)

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön tarkoituksena oli arvioida Seinäjoen pääkirjaston aikuistenosaston sarjakuvakokoelmaa. Tavoitteena oli kerätä tietoa kyseisestä kokoelmasta. Tutkimus tuli tarpeelliseksi aikuistenosaston sarjakuvien uudelleen sijoittamisen myötä. Kirjaston henkilökunta voi käyttää hyväksi opinnäytetyössä kerättyä tietoa. Tutkimuskysymyksenä on: millainen on Seinäjoen pääkirjaston aikuistenosaston sarjakuvakokoelma?

Opinnäytetyössä avataan hieman sarjakuvan historian tärkeimpiä vaiheita, jotta saadaan kuva siitä, mitä sarjakuva on käynyt läpi päästäkseen nykyiseen asemaansa. Teoriaosassa käsitellään sarjakuvan historiaa suomalaisissa kirjastoissa ja sitä, kuinka siihen suhtautuminen on muuttunut parempaan suuntaan. Teoriaosassa esitellään myös muutamia suomalaisia kustantamoja sekä kerrotaan, miten sarjakuvan harrastaminen näkyy nykypäivän Suomessa. Teoriaosassa pohdittiin mitkä ovat hyvän sarjakuvakokoelman kriteerit, ja mitä tulisi ottaa huomioon hankittaessa sarjakuvaa kirjastoon.

Teoriaosassa arvioitiin Seinäjoen kaupunginkirjaston pääkirjaston aikuistenosaston sarjakuvakokoelmaa ja sen uutta sijaintia. Opinnäytetyössä kerrottiin myös Seinäjoen pääkirjaston hankintapolitiikasta sekä aikuistenosaston sarjakuvakokoelman kielijakaumasta. Aikuistenosaston sarjakuvien taustoittaminen antoi paremman käsityksen kyselylomakkeilla saaduista vastauksista.

Tutkimuksessa käytettiin kahta tutkimusmenetelmää: laadullista tietoa keräävää teemahaastattelua aikuistenosaston palvelupäällikölle ja määrällistä tietoa keräävää kyselylomaketta asiakkaille. Näiden tavoitteena oli kerätä tietoa aikuistenosaston sarjakuvakokoelmasta kummankin osapuolen näkökulmasta. Kyselylomakkeen avulla haluttiin selvittää kuinka tyytyväisiä asiakkaat olivat aikuistenosaston sarjakuvakokoelmaan. Sen uuteen sijaintiin, sekä kuinka usein he sitä käyttivät. Haastattelun avulla haluttiin saada työntekijän näkökulma kokoelman kehittämisestä ja hoitamisesta sekä selvittää haastateltavan oma mielipide aikuistenosaston sarjakuvakokoelmasta.

Haastattelulla ja kyselyllä kerättyjen tietojen lisäksi tärkeimpinä lähteinä olivat Robert G. Weinerin (2010) toimittama *Graphic novels and comics in libraries and archives* -teos, jossa oli artikkeleita koskien sarjakuvia erilaisissa kirjastoissa. Lähteenä oli myös Seinäjoen pääkirjaston lista aikuistenosastolle hankituista sarjakuvista. Lisäksi kokoelmatyötä koskevat kirjat Jim Ageelta (2007) *Acquisitions go global* ja Peggy Johnsonilta (2009) *Fundamentals of collection development and management* olivat tärkeitä lähteitä.

2 SARJAKUVIEN HISTORIAA

Työssä esitellään lyhyesti amerikkalaisen, japanilaisen ja suomalaisen sarjakuvan historiaa. Amerikkalaisen ja japanilaisen sarjakuvan historia on valittu suomalaisen sarjakuvan rinnalle, koska nämä kaksi maata ovat tunnetuimmat maat sarjakuvien osalta. Alaluvuissa kerrotaan jokaisen maan sarjakuvan käännekohtia, mitkä muokkasivat sitä nykypäivään. Esimerkiksi Amerikassa käännekohtia olivat sarjakuviasensuurin vaikutus ja supersankarisarjakuvien leviäminen muihin maihin. Samoin lukijalle selviää miten sarjakuvien arvostus nousi hitaasti vuosikymmenittäin näissä kolmessa maassa.

2.1 Amerikkalaisen ja eurooppalaisen sarjakuvan historiaa

Nykyaikainen sarjakuva sai alkunsa vuonna 1896, kun *The American Humorist* -lehdessä ilmestyi ensimmäisen kerran Outcaultin Yellow Kid -sarjakuva. Puhetekstit oli sijoitettu ruutujen sisään eikä ulkopuolelle tai puhujan rintaan. (Bacon 2005, 149–153.) Sarjakuvien ajateltiin kuuluvan lukutaidottomille ja ulkomaalaisille. Ajateltiin, että sarjakuvia pystyi ymmärtämään myös vain kuvia katsomalla. Varsinkin Kattzenjammer Kidsin vitsit vetosivat siirtolaisväestöön. New York Heraldissa julkaistu R.F. Outcaultin Buster Brown -sarjakuva, jossa seurattiin ilkkurisen pojan menoa, saavutti hieman varakkaamman lukijakunnan. (Hänninen & Kemppinen 1994,13.)

Vuosina 1920 -1935 alkoi ilmestyä seikkailu- ja fantasiasarjakuvia. Silti kesti vielä aikansa ennen kuin näitä uusia teemoja osattiin hyödyntää. Vasta vuosina 1932-1935 lehdissä alkoi ilmestyä pidempiä tarinoita, jotka kestivät enemmän kuin yhden stripin verran. 1950 -luvulla alkoi sarjakuviasensuuri, jolloin Comic Code perustettiin säätämään säännöt siitä, mitä on sopivaa näyttää sarjakuvilla ja mitä ei. Aseet eivät saaneet näyttää liian aidoilta tai ne saatettiin poistaa kokonaan sarjakuvasta. Väkivallan ja seksin esittämiselle sarjakuvissa asetettiin tiukat rajat. (Bacon 2005, 149–153.) Sarjakuvan kehitys pysähtyi tiukan sensuurin takia 1920- ja 1930 -luvun vaihteessa syntyi realistisia arkisarjakuvia, joissa kuvattiin normaalia elämää. Nämä sarjakuvat herättivät lukijoissa myötätuntoa ja niihin oli helppo sa-

maistua. (Gravett 2007, 39.) 30 -luvun puolivälissä ilmestyivät myös ensimmäiset Disney -sarjakuvat, ja Western -yhtiö tuotti 40 -luvulla lisenssillä Disney -sarjakuvaa. Western -yhtiön piirtäjät ja käsikirjoittajat olivat freelancereita, kuten Carl Barks, eli sen piirtäjät eivät olleet Disneyn palkkalistoilla. Tuhannet taiteilijat ympäri maailman ovat piirtäneet Disney sarjakuvia freelancereina. (Hänninen 2006, 42.)

Marvel Comics -yhtiö loi 60 -luvulla joukon uusia supersankarihahmoja. Useimmat uudet hahmot loi Stan Lee -yhtiön kustannustoimittaja ja pääkäsikirjoittaja. Stan Lee laittoi hahmojensa suuhun opettavaisia ja tärkeitä lauseita, jotka ovat jääneet elämään monen sarjakuvaharrastajan mieleen. (Bacon 2005, 149–153.) Super-sankarit tekivät sarjakuvalehdistä tunnetun käsitteen. Myös underground-sarjakuvat alkoivat levitä laajemmalle, kun Comic Coden ote höltyi. Underground-sarjakuvissa teemoina olivat ihmisten pelot ja halut. Samoihin aikoihin Euroopassa alkoi ilmestyä sarjakuvaa lähinnä nuorille aikuisille. (Bacon 2005, 149–153.)

Will Eisnerin sarjakuvan *A contract with god* (1978) myötä Eisner alkoi käyttää käsitettä *graafinen romaani*. Eisner tarkoitti käsitteellä itsenäistä sarjakuvaa, jota ei ole aiemmin julkaistu lehdessä. Sarjakuvaromaanilla tarkoitetaan yksittäistä sarjakuvaa, jossa ei esiintynyt sama hahmo toistuvasti. (Gravett 2007, 38.) Kyseistä käsitettä kuitenkin oli käyttänyt aiemmin Richard Kyle artikkelissaan, jossa hän halusi rohkaista ihmisiä miettimään aikuisten sarjakuvan mahdollisuuksia. Erottaakseen aiheen lasten sarjakuvista hän ehdotti käytettäväksi sanaa graafinen novelli. Eisner ilmoitti myöhemmin, ettei ollut tietoinen, että kyseistä termiä oli käytetty aiemmin. (Gravett 2007, 38.)

Joskus sarjakuvaromaaneilla tarkoitettiin ”laatusarjakuvia” ja ne käsitettiin enemmänkin aikuisten sarjakuviksi. Kuitenkin sarjakuvaromaaneissa voi seurata yksittäisen hahmon tai ryhmän kehitystä tarinan edetessä pidemmälle. (Hänninen & Kemppinen 1994, 13.) 1970 -luvun alussa Eisner sekä muut sarjakuvapiirtäjät olivat aiemmin tehneet kokeiluja julkaisemalla sarjakuvia kokooma -albumeina. Tämä idea ei kuitenkaan vielä lyönyt itseään läpi. (Gravett 2007, 38.) Ehkä suurin tunnetuin sarjakuvaromaanin tekijä oli italialainen Hugo Pratt, joka loi Corto Maltesen, laivattoman merikapteenin. (Hänninen & Kemppinen 1994, 13.)

90-luvulla Neil Gaimanin käsikirjoittama Sandman nosti sarjakuvan uuteen nousuun. Sandman - sarjakuvaa piirsi useampi eri piirtäjä ja se onkin Gaimanin arvostetuin sarjakuvaromaani. (Gravett 2007, 98–99.) Vuonna 1993 ilmestyi Frank Millerin Sin City, jossa mustan ja valkoisen käyttö oli omaa luokkaansa. Sarjakuva uudistui jälleen kerran: piirroksen väri ja ruutusommittelu olivat nyt yhtä tärkeässä osassa kuin sarjakuvan teksti ja juoni. (Hänninen & Kemppinen 1994, 64.) Vuonna 2009 Marvel siirtyi Disneyn omistukseen (Yle 2009 2012).

2.2 Japanilaisen sarjakuvan historiaa

Japanilainen sarjakuva eli manga kehittyi 1800 -luvulla Japanissa, kun aikakauden tekijät ottivat mallia länsimaiden pilapiirroksista. Japanilaiset innostuivat eurooppalaisista ja amerikkalaisista sarjakuvastripeistä. Rakuten Kitazawalta ilmestyivät vuonna 1902 ensimmäiset stripit sanomalehden viikkoliitteessä. Sarjakuvassa maalaisväki hölmöilee Tokion kaupungissa. (Gravett 2004, 21.) Amerikkalaiset käännössarjakuvat löysivät tiensä japanilaisiin lehtiin 1920 -luvun alussa. Useimmat tämän ajan piirtäjät eivät käyttäneet juuri lainkaan lähikuvia tai eri kuvakulmia. Sarjakuvat olivat enemmän teatterimaisia. (Gravett 2004, 23.)

Osamu Tezuka aloitti mangan piirtämisen vuonna 1947. Hän toi uusia tekniikoita kuten ruutujaon ja vaihtelevat kuvakulmat (Hänninen & Kemppinen 1994, 57). Hän siis rikkoi vanhat kaavat ja loi uutta puhtia mangaan. Tezukan tekemä työ vaikutti ja vaikuttaa edelleen niin mangassa kuin animessa. (Gravett 2004, 24.) 40 -luvulla mangateollisuus alkoi kunnolla perustua, eli isot viikoittain ilmestyvät mangalehdet tulivat kauppoihin. (Gravett 2004, 55.)

50 -luvun puolivälissä Teräsmies -sarjakuva löysi tiensä Japaniin ja ensimmäiset jatkosarjoista kootut kirjat julkaistiin. Kirjastoista tuli jakoväylä tuloaan tekeväille aikuisten sarjakuvalle. (Hänninen & Kemppinen 1994, 57.) Sodan jälkeen mangan lukeminen nousi. Kodansha ja Shogakukan kustantamot ryhtyivät julkaisemaan viikoittain ilmestyviä manga lehtiä, jotka oli suunnattu pojille. Syntyi Shonen Magazine ja Shonen Sunday. (Gravett 2004, 56.) Tytöille perustettiin lehdet Nakayoshi ja Ribon vuonna 1955 ja yli puolet tytöistä luki niitä. Silti miehet piirsivät tytöille sarjakuvaa. (Gravett 2004, 56.) Samoihin aikoihin Tatsumi Yoshihiro halusi tehdä

eron aikuisille tarkoitetun mangan ja lasten ja nuorten mangan välille. Hän keksi käsitteen *Kegikan*, jonka aiheet olivat lähempänä arkea ja tätä todellisuutta. Piirrostyyli oli realistisempaa kuin lapsille suunnatussa mangassa. (Gravett 2004, 56.)

Naismanga -artistit tulivat esiin 1970 -luvulla ja vahvistivat nopeasti asemansa alalla ja pian tytöille suunnatut shojo -lehdet olivat kokonaan heidän käsissään. (Gravett 2004, 74,78.) Sarjakuvaruutujen muoto ja koko vaihteli tarpeen mukaan tai ne katosivat kokonaan. 70 -luvulla ilmestyi myös pienkustantamoita julkaisemaan hieman rohkeampaa mangaa, ero -gekiga -lehtiä, eli realistista eroottista mangaa. (Gravett 2004, 135.)

Aikuisille naisille suunnattu manga sai tuulta siipiensä alle 80 -luvulla, kun Kodansha perusti lehden Be Love. Pian alkoi ilmestyä muitakin samankaltaisia lehtiä. Ennen tätä naisille suunnattua sarjakuvaa oli nähty vain naistenlehtien sivuilla (Gravett 2004, 116.) Naismangaa lukevat kaikenikäiset naiset ja niiden aiheet voivat vaihdella harlekiini juonista aina vakavimpiin perhe tai parisuhdeongelmiin. Marvel Comics julkaisi Katsuhiro Otomon Akira -mangan englanniksi vuonna 1988. (Gravett 2004, 155.)

Vuonna 1990 manga tuotti voittoa Japanissa enemmän kuin elokuvat ja mangakat alkoivat käsitellä seksuaalisia aiheita saadakseen aikuiset kiinnostumaan enemmän mangasta. Pian aikuisten manga ylsi lasten mangan myynnin tasolle. (Gravett 2004, 98, 101.) Manga levisi hiljalleen muihinkin maihin ja 2000 -luvulla se iski isona aaltona, jolloin se tiedostettiin kunnolla muissa maissa. Viime vuosina mangan kustantaminen Yhdysvalloissa on noussut. Kustantamot yrittivät ensin kääntää mangan sivuja luettavaksi länsimaalaiseen tyyliin, mutta luopuivat siitä ymmärtäessään sen olevan hankalaa ja lukijat osasivat lukea niitä ”takaperin”. (Gravett 2004, 152.) Nykyään kuitenkin japanilaisen ja länsimaisen sarjakuvan rajat hämärtyvät, sillä eri tyylit saavat vaikutteita toisiltaan. Manga kehittyy saamalla vaikutteita muualta ja muun sarjakuvan saadessa vaikutteita mangasta. (Gravett 2004, 152.)

2.3 Suomalaisen sarjakuvan historiaa

Ensimmäinen suomalainen sarjakuva oli Ilmari Vainion vuonna 1911 julkaistu Professori Itikaisen tutkimusretki. Se kuitenkin vielä poikkesi nykyajan sarjakuvasta sillä, että jokaisella sivulla oli vain yksi kuva. (Jokinen 2011, 14.) 1916 ilmestyi Suomen kuvalehti ja numerossa 42 Ola Fogelberin piirtämä ja Jalmari Finnen käsikirjoittama Janne Ankkanen ilmestyi lehden sivuille. Janne Ankkanen oli kuuden ruudun mittainen sarjakuva ja teksti olivat ruudun alapuolella. Sarjakuva käsitteli sen ajan tapahtumia. (Jokinen 2011, 15 -16.)

1920- luku oli suomalaisen huumorisarjakuvan kukoistuksen aikaa. Ilmestyi runsaasti pilakuvia eikä ulkomainen sarjakuva ollut vielä lyönyt markkinoilla läpi. Fogelbergin Pekka Puupään ensiesiintyminen nähtiin vuonna 1925 ja siitä tuli ihmisten suosikki. Asmo Alhon Kieku ja Kaiku alkoi ilmestyä 1927. (Jokinen 2011, 20.) 30 -luvulla Amerikkalaisten sarjakuvien vaikutus alkoi näkyä. Sarjakuvista tuli vauhdikkaampia ja teksti siirtyi puhekupliin. 1937 Ami Haihion sarjakuva reippaista rajavartioista ja lentäjistä ilmestyi ja sota-aikana hänen sarjakuvansa otettiin propagandakäyttöön. (Jokinen 2011, 21.)

1949 amerikkalainen sarjakuva ilmestyi lehtiin. Sen kustantaminen oli kotimaista sarjakuvaa halvempaa tehokkaiden sarjakuvien myyntitoimistojen ansiosta. Helsingin Sanomissa alkoi vuonna 1950 ilmestyä Veikko ”Joonas” Savolaisen Joonas-sarjakuva. Tove Janssonin Muumi -sarjakuva aloitti 1954 The Evengin News -lehdessä. Muumit tulivat kuitenkin vasta 1955 suomalaisille tutuksi, kun se alkoi ilmestyä suomenkielisenä Ilta-Sanomissa. (Jokinen 2011, 21 – 23.)

1970 -luvulla sarjakuvaa alettiin pitää osana populaarikulttuuria. Semic -kustantamo hallitsi tuolloin suurinta osaa Suomen sarjakuvamarkkinoista, eikä suomalaisille piirtäjille ollut kysyntää. Suomessa ei vain tienannut sarjakuvilla. (Heikkilä 1978,175.) Siitä huolimatta Suomen sarjakuvaseura perustettiin vuonna 1971 ja sen tehtävänä oli mm. nostaa sarjakuva-alan arvostusta. Kotimaiset piirtäjät tulivat tutuiksi omakustanteissa ja suomalaisia strippisarjoja alkoi taas näkyä sanomalehdissä. Sarjakuvaseura alkoi julkaista Sarjainfo -lehteä, sekä järjesti piirtäjäpäiviä sarjakuvapiirtäjille. Piirtäjäpäivistä kasvoi sarjakuvafestivaali, joka järjes-

tettiin ensimmäisen kerran v. 1983. 1970 -luvun suurimmaksi suomalaiseksi sarjakuvaksi tuli Tarmo Koiviston Mämmilä. (Jokinen 2011, 28–29.)

1980 luvulla piirtäjiltä alkoi ilmestyä yhä enenevässä määrin omakustanteita valokopiokoneiden yleistyttyä ja omakustanteet levisivät suoramyynnillä. Samoihin aikoihin sarjakuvaseuroja perustettiin eri puolelle maata ja sarjakuvaharrastus levisi laajemmalle. Ulkomaalaisia käänössarjakuvia alkoi ilmestyä enemmän ja sarjakuva sai satunnaisesti taidehallinnon apurahoja. (Jokinen 2011, 29–30.)

2000 -luvulla sarjakuva on entisestään vakiinnuttanut asemaansa taiteen saralla. Vuonna 2003 kirjastoapurahajärjestelmä, joka alun perin oli suunnattu kirjailijoille ja kääntäjille, venytettiin koskemaan myös sarjakuvantekijöitä. (Heikkinen 2010, 70–71.)

2.4 Sarjakuva nykypäivän Suomessa

Nykyään sarjakuvan kirjo Suomessa on laaja samoin kuin sarjakuvan harrastaminen. Suomalaisia sarjakuvan piirtäjiä löytyy enemmän, vaikkakin sarjakuvan piirtämisen ohella useimman täytyy tehdä muuta työtä. Sarjakuvapiirtäjät tekevät esimerkiksi kuvittamistyötä lehdille. Suomesta löytyy myös sarjakuvaseuroja ja erilaisia tapahtumia sarjakuviin liittyen. Suomen sarjakuvaseura ry on järjestänyt Helsingin sarjakuvafestivaalit joka syksy jo vuodesta 1979. Vuonna 2015 kävijöitä oli 24 000 eli sarjakuvaharrastajien määrä Suomessa on melko suuri. (Suomen sarjakuvaseura ry. [Viitattu 1.10.2015].) Toinen Suomessa järjestettävä iso sarjakuvatapahtuma on Tampere Kuplii, joka järjestetään keväisin. Tapahtuman järjestää 2007 perustettu Tampere kuplii ry, jonka takana on Tampereen sarjakuvaharrastajat. (Tampere kuplii ry [Viitattu 1.10.2015].)

Mangan ja animen harrastajille on monta erilaista Conia, eli yhteisötapahtumaa, joista suurimmat ovat vuosittain järjestettävät Tracon, Desucon ja Animecon. Tracon on Tampereella syksyisin järjestettävä anime- ja roolipelitapahtuma, eli sen kävijäkuntaan kuuluu kaksi eri harrastepiiriä, jotka limittyvät keskenään. (Tracon 2015 [Viitattu 2.10.2015].) Animecon ja Desucon ovatkin sitten puhtaasti animen ja mangan harrastajille suunnattuja tapahtumia.

Sarjakuvatapahtumissa harrastaminen näkyy ihmisten pukeutumisessa sarjojen ja pelien hahmoiksi, tai omakustanne sarjakuvien myynnillä. Useimmat omakustanteet ovat pienlehtiä, sillä useilla ei ole varaa kustantaa kovakantista albumia. Pienlehdet ovat kuitenkin hyvä tapa tehdä tunnettavuutta, varsinkin Suomessa. Sarjakuvatapahtumissa on myös erilaisia paneeleja liittyen sarjakuviin tai sarjakuvabloggaajien pitämiä paneeleja, joissa he kertovat omasta blogistaan.

Vuonna 2009 perustettiin Sarjakuvamuseohanke, jonka tarkoituksena on yhdistää sarjakuva-alan tekijöitä sekä tallentaa kotimaisen sarjakuvan historiaa. Sarjakuvamuseon tavoitteena on edistää suomalaisen sarjakuvan tutkimusta. (Sarjakuvamuseo [Viitattu 30.9.2015].) Sarjakuvamuseohanke ylläpitää sarjakuva-arkistoa ja – kirjastoa, joista löytyy suomalaisten piirtäjien sarjakuvaoriginaaleja ja muuta materiaalia. Sarjakuvamuseohanke toimii sarjakuvakeskuksen tiloissa ja kirjaston materiaali on löydettävissä Aalto-yliopiston kirjastosta. (Sarjakuvamuseo [Viitattu 30.9.2015].) Suomen kaksi isompaa sarjakuvaseuraa ovat sarjakuvamuseohankkeen takana ja ne ovat Suomen sarjakuvaseura ry ja Sarjakuvantekijät ry. Molempien tavoitteena on lisätä suomalaisen sarjakuvan arvostusta niin Suomessa kuin maailmalla.

Sarjakuvaseura ry on perustettu jo vuonna 1971. Seura toimii sarjakuvan tekijöiden, kääntäjien, tutkijoiden ja harrastajien asiantuntijaorganisaationa, joka tiedottaa alan tapahtumista harrastajille. (Suomen sarjakuvaseura ry [Viitattu 30.9.2015].) Sarjakuvaseura julkaisee ainoaa alaan liittyvää lehteä Suomessa, Sarjainfoa. Sarjainfo – lehti sisältää tietoa sarjakuvan historiasta nykypäivään, aina haastatteluista arvosteluihin. Seura myös jakaa vuosittain Puupäähattu – palkinnon ansioituneelle piirtäjälle. (Suomen sarjakuvaseura ry. [Viitattu 30.9.2015].)

Sarjakuvia voi lukea lehdistä niin kuin albumeistakin, ja nykyään netistä löytyy erilaisia nettisarjakuvia ja sarjakuvablogeja. Sarjakuvablogeja löytyy niin tunnettujen sarjakuvapiirtäjien, kuin sarjakuvalinjalla opiskelevien opiskelijoiden ylläpitäminä. Suurin osa suomalaisista sarjakuvablogeista on löydettävissä sarjakuvablogit.com -sivustolta. Usein sarjakuvablogin piirtäminen jää tavaksi sarjakuvaopistoilta ja nykyään se on hyvä tapa tehdä itsensä tunnetuksi Suomen sarjakuvapiireissä. Reeta Laitisen mukaan vuonna 2006 sarjakuvablogien määrä oli hyvin vähäinen, mutta kahdessa vuodessa niiden luku kasvoi huomattavasti. (Kauppinen 2008.)

Nettisarjakuvat ovat blogien tavoin suosiossa, mutta niistä poiketen suurin osa löytyivistä nettisarjakuvista on englanniksi. Lähinnä siksi, jotta sarjakuvalle saataisiin mahdollisimman laaja lukijakunta. Jos nettisarjakuva saa paljon suosiota, se voi mahdollistaa kokooma-albumin julkaisemisen. Suomalaisia nettisarjakuvia löytyy jonkin verran. Esimerkkeinä Petra Erika Nordlundin *Prague Race* (Nordlund [Viitattu 9.11.2015]) ja Maaria Laurisen *Phantomland* (Laurinen [Viitattu 9.11.2015]), molemmat näistä nettisarjakuvista ovat fantasiapainotteisia.

Sarjakuvan opetusta löytyy Suomesta jonkin verran (Jokinen 2011, 32). Esimerkiksi Limingan taidekoulussa ja Oriveden opistolla on vuoden kestävä sarjakuvalinjat. Oriveden sarjakuvaopistolla opiskellaan sarjakuvaa ja graafista suunnittelua, sekä kasvatetaan tietämystä nykypäivän visuaalisesta kulttuurista. (Oriveden opisto [Viitattu 29.9.2015].) Sarjakuvalinjalla on viikoittain vaihtuvat opettajat ja opettajat yleensä ovat suomalaisia sarjakuvapiirtäjiä, niin veteraaneja kuin nuoria sarjakuvapiirtäjän alkujia. Opettajina on myös sarjakuva- ja animaatioalan asiantuntijoita. (Oriveden opisto. [Viitattu 29.9.2015].) Tällä tavoin oppilaat saavat erilaisia kuvakulmia sarjakuva-alasta ja sen historiasta ja voivat hyödyntää tietojaan myöhemmin. Oppilaat siis itse piirtävät sarjakuvaa ja tekevät joka vuosi pienlehden myytäväksi Tampere Kuplii – tapahtumaan. Oriveden sarjakuvalinjan opiskelijat myös tekevät vuosittain näyttelyn Oriveden kaupunginkirjastoon ja kirjastossa on sarjakuvalinjan lehtiä lainattavissa.

2.5 Suomalaisia sarjakuvakustantajia

Suomesta löytyy isoja ja pieniä sarjakuvia julkaisevia kustantamoja, joista jälkimmäiset julkaisevat enemmän uutta tuntematonta sarjakuvaa, kun taas isommat julkaisevat tunnetumpaa sarjakuvaa. Sarjakuvien kustantamista tuetaan Suomessa vähän, eikä sarjakuvien kääntämiseenkään saa kovin paljoa taloudellista tukea. (Brunou 2014 [Viitattu 2.6.2015].) Yleiset kirjastot, varsinkin pienet tilaavat suurimman osan materiaalistaan BTJ -kustantamolta. BTJ on Suomen yleisten kirjastojen markkinajohtaja aineistovälityksessä (BTJ 2015 [Viitattu 16.10.2015]) BTJ:n sarjakuvavalikoima on välillä suppea, mutta sieltä löytyvät sillä hetkellä olevat isoimmat nimikkeet. Toki kirjastot ovat yhteyksissä suomalaisiin kustantamoihin-

kin. Pienet kustantamot kuitenkin saattavat jäädä isompien kustantamoiden varjoon, sillä niillä on vaikeuksia saada julkaisujaan markkinoitua. Kuitenkin Suomessa sekä pienet että isot kustantajat joutuvat tekemään kovasti työtä pystyäkseen jatkamaan toimintaansa. Moni kustantamo kustantaakin muutakin kirjallisuutta kuin pelkästään sarjakuvaa saadakseen toimintansa kannattavaksi.

Jalava perustettiin vuonna 1982 ja se on nykyisin osa ART House kustantamo. Jalava oli ensimmäinen kustantamo, joka julkaisi ”laatu” - sarjakuvia Suomessa, se esimerkiksi toi markkinoille Hugo Prattin ja Will Eisnerin. Jalava kustantaa myös kauhua, sci-fiä ja fantasiaa eli se ei rajoitu pelkästään sarjakuviin. (Jalava 2015. [Viitattu 21.3.2015].) Jalavalta tulee vuosittain n. 5-6 sarjakuva-albumia ja kotimainen sarjakuva on joutunut käännössarjakuvien varjoon. (Brunou 2014 [Viitattu 2.6.2015].)

Egmont on tanskalainen yhtiö, joka sai 50 – luvulla julkaisuoikeudet Disneyn lehtiin ja Aku Ankka alkoi ilmestyä pohjoismaissa 60 -luvulla. (Hänninen2006, 43–44.) Egmont Kustannus julkaisee sekä sarjakuvalehtiä että sarjakuvakirjoja jokaiselle ikäluokalle. Sarjakuvakirjojen valikoima on laaja. Valikoimasta löytyy niin Euroopalaisia klassikoita amerikkalaisia supersankari sarjakuvia. Nyt heiltä ilmestyy tällä hetkellä suosittu nimekkeet, kuten The walking dead ja Watchmen. (Egmont Kustannus [Viitattu 21.3.2015].)

LIKE aloitti vuonna 1987 pienkustantajana, mutta vuosien saatossa siitä kasvoi isompi yritys ja nykyään se on osa Otavaa. LIKE saa silti julkaista myös itsenäisesti. LIKE on yleiskustantamo, joka julkaisee paljon muitakin kuin sarjakuvaa. (Like 2015 [Viitattu 17.3.2015].) LIKE on kustantanut Frank Millerin Sin City -sarjaa ja uutuuksena Brian K. Vaughanin Saga -sarjakuvaa. LIKE - kustantamolta löytyy niin ulkomaisten kuin suomalaisten sarjakuvatekijöiden tuotantoa.

Asema Kustannus on itsenäinen vuonna 2000 perustettu sarjakuvien kustantamo, joka painottaa julkaisuissaan kaunokirjallista arvoa, arvostaa omaperäisyyttä, uusia näkemyksiä ja ideoita (Asema Kustannus 2015. [Viitattu 21.3.2015]). Asema Kustannus on siitä erikoinen, että he päättävät muutaman sivun näytteen perusteella, julkaisevatko he sarjakuvan. Asema Kustannus julkaisee 4-5 kirjaa vuosittain. Kaksi arvostettua sarjakuvapiirtäjää pyörittävät Asema Kustannusta; Ville

Ranta ja Mika Lietzén. (Asema Kustannus 2015. [Viitattu 21.3.2015].) Asema kustannuksen tavoitteena on, että toiminnan pitää pystyä pyörimään omillaan (Brunou 2014 [Viitattu 2.6.2015]).

Arktinen Banaani on vuonna 1995 perustettu sarjakuvakustantamo, joka perustettiin sarjakuvien välitysmyyntiä harjoittavan Valiosarjat Oy:n aputoiminimeksi kustannustoimintaan. (Arktinen Banaani [Viitattu 21.3.2015].) Kirjastot tilaavat Arktiselta Banaanilta erityisesti Fingerporia ja Viivia & Wagneria. Muita sarjakuvanimikkeitä tilataan vähänlaisesti. (Hänninen [Viitattu 25.4.2015].) Arktinen Banaani kustantaa muun muassa JP Ahosen Villimpi Pohjola sarjakuva -albumit, sekä Diaz Canalesin Blacksad -albumit.

Sangatsu manga kuuluu Tammeen ja se julkaisee japanilaista sarjakuvaa eli mangaa. Vuonna 2009 Punainen jättiläinen liitettiin myös Tammeen, jolloin siitä tuli osa Sangatsu mangaa. Punainen jättiläinen silti kustantaa omalla nimikkeellään mangaa hieman varttuneemmille lukijoille. Sangatsu julkaisee edelleen eniten suomeksi julkaistuja manga -nimikkeitä. (Sangatsu Manga 2015 [Viitattu 17.3.2015].)

Zum Teufel kustannus perustettiin vuonna 2005 ja se keskittyy julkaisemaan lähinnä sarjakuvia, mutta julkaisee myös kirjoja. Vuonna 2007 kustantamo perusti myymälän Turkuun nimeltä Underground Ullakko. Vuoden 2010 alussa myymälä ja verkkokauppa lopettivat toimintansa, ja sen tilalla jatkoi osakeyhtiö Turun sarjakuvakauppa, jonka puheenjohtajana toimii Zum Teuffel'in Petteri Oja. Turun sarjakuvakaupan pyrkimyksenä on julkaista mahdollisimman monipuolisesti sarjakuvia. (Zum Teufel! [Viitattu 2.6.2015].)

Huuda Huuda perustettiin vuonna 2006 Jelle Hugaertsin ja Tommi Musturin toimesta. Se sai alkunsa tarpeesta julkaista suomeksi laadukasta graafista kirjallisuutta. Kustantamo tuottaa uuden ja vanhan käännössarjakuvan lisäksi uusia kotimaisia sarjakuvia. (Huuda Huuda [Viitattu 21.3.2015].) Vuonna 2014 Huuda Huudan myynti kirjastoihin oli tippunut (Hänninen, V. [Viitattu 25.4.2015]). Kustantamo markkinoi erikoisella tavalla kirjojaan kirjastolle. Se lähetti näille kirjeen, jossa tarjottiin vanhoja julkaisuja postikuluja vastaan. Suurin osa tilaajista oli pienten kuntien kirjastoja, mutta se ei kuitenkaan myöhemmin poikanut lisätilauksia Huuda Huudalta. (Hänninen, V. [Viitattu 25.4.2015].)

3 SARJAKUVAT YLEISESSÄ KIRJASTOSSA

3.1 Sarjakuvan aseman kehitys kirjastossa

Sarjakuvan asema kirjastossa oli aika pitkään vaikeahko. 1930 -luvulla kirjaston työntekijät asettivat romaanit ja sarjakuvat vastakkain ja pyrkivät saamaan lapset ja nuoret luopumaan sarjakuvien lukemisesta, sillä he halusivat näiden lukevan kunnan kirjallisuutta. (Nyberg 2010, 26.) Sarjakuva laskettiin enemmän viihteeksi.

Suomalaisista kirjastoista 60 -luvulla ei oikeastaan löytynyt muuta kuin pari lasten sarjakuvalehteä. Mitään väkivaltaa sisältävää sarjakuvaa ei mielellään otettu. Jonkinmoista sarjakuvavalistusta kaivattiin kipeästi, sillä niistä ei tiedetty paljon mitään. Puhuttiin enemmän lasten sarjakuvista/lehdistä, mutta ei mitään aikuisille suunnatuista sarjakuvista. Sarjakuvien lukemista pidettiin edelleen vaarallisena lasten lukutaitoa ajatellen. (Pöytsiä (10) s.374.)

70 -luvulla sarjakuvalehtiä pidettiin huonosti piirrettyinä, väkivaltaa ihannoivina roskalehtinä. Kaikenlaiset sarjakuvat laitettiin huonoon valoon, eikä edes annettu ajatustakaan niiden taiteelliselle puolelle. Moni uskoi, että sarjakuvat aiheuttavat lukutaidottomuutta ja kieli köyhtyy. (Heikkilä, (5) s.174.) Ei lainkaan ajateltu kuinka se voisi innostaa joitakin lukemaan. Sarjakuva kuitenkin oli tulossa tunnetummaksi. Silti puhuttiin sarjakuvasensuurista, mikä ei sinänsä edistänyt sarjakuvan tulevaisuutta. Sarjakuvan lukemisen uskottiin vieläkin olevan vain haitaksi, ja vaikuttavan lukijan tunteisiin väärällä tavalla ja vääristävän näin ollen maailmankuvaa. (Heikkilä, P. (5) s.174.)

Sarjakuvat olivat 90 -luvulle asti tuntematonta aluetta kirjastoihmisille. Sarjakuvien sijoitus hyppeli lasten- ja kaunokirjallisuuden välillä, koska sille ei vielä ollut omaa luokitusta. (Jokinen, Heikki 1977, 155.) Sarjakuvan arvostus kirjastossa nousi yleisen mielipiteen muututtua, ja kirjakaupoista alkoi löytyä enemmän sarjakuvia. Ihmiset alkoivat tiedostaa, että sarjakuva ei ole suunnattu pelkästään lapsille ja nuorille. (Nyberg, 2010, 31–32.) Graafiset novellit löysivät tiensä kirjaston hyllyille. Asiaa luultavasti helpotti kirjallinen ulkonäkö. Myös termi graafinen novelli lupasi jotain aivan muuta kuin tavallista sarjakuvaa. (Nyberg 2010, 37.) Silti kirjastot vielä

paikoin katsoivat sarjakuvia syrjäkarein. Hankintoja tehdessä oli helppo sivuuttaa ne sarjakuvat, jotka sisälsivät väkivaltaan ja pornografiaan viittaavia aiheita. Ei ollut halua tai aikaa tutustua niihin paremmin. (Kotanen 1993, 288.) Aikuisten sarjakuvat käsittelevät asioita, jotka ei välttämättä sovi nuorille. Siksi aikuisten ja nuorten sarjakuvat ovatkin erikseen. (Kotanen, E. 1993, 288.) Nuoret kuitenkin lukevat aikuisten sarjakuvia, joten kirjaston tehtäväksi jää miettiä minkälaista sarjakuvaa on sopiva hankkia kokoelmiin.

Nykyään sarjakuville on kuitenkin oma luokkansa 85.3 (verkko YKL), ja sarjakuvat lasketaan osaksi kirjaston kokoelmaa. Sarjakuva sopii kirjastoon jo senkin takia, että se voi sisältää kaikkea seikkailusta elämän pohdintaan. (Jokinen 2011, 158.) Sarjakuvista puhutaan kirjastojen kokouksissa, ja artikkeleita sarjakuvista luetaan tiuhaan. Tämä auttaa kirjastoalan ihmistä ymmärtämään niitä paljon paremmin (Nyberg 2010, 38). Graafiset novellit myös toimivat myös jonkinlaisena siltana muun materiaalin lukemiselle nuorten parissa. (Gavigan 2010, 148.)

3.2 Hyvän sarjakuvakokoelman piirteitä

Sarjakuvakokoelmaa voi arvioida samoilla kriteereillä, kuin muitakin kirjaston kokoelmia, joista kaksi yleisintä ovat kokoelmakeskeinen ja käyttäjäkeskeinen arviointi. (Agee 2007, 15.) Kokoelmakeskeisessä arvioinnissa keskitytään muun muassa kokoelman määrään, kasvuun ja kokoelman laajuuden ja vaihtelevaisuuden tasapainoon. Kokoelmatyössä saadaan tietoa, jonka avulla voidaan selvittää mitä käyttäjät haluavat, ja mitkä niteet voidaan poistaa tai varastoida. (Johnson 2009, 228.) Käyttäjäkeskeisessä arvioinnissa taas katsotaan ketkä käyttävät kyseistä materiaalia, eli rajataan kohderyhmä. Kirjastoissa arvioidaan mitkä nimikkeet kiertävät, ja mihin on tehty paljon hakuja. Kokoelmakeskeisessä arvioinnissa katsotaan miten helposti asiakkaat löytävät hakemansa materiaalin, ja miten he kokevat sen olevan saatavilla. (Johnson 2009, 228–229.) Näitä menetelmiä käyttämällä selviää onko kokoelma onnistunut, ja samalla selviää asiakkaan mielipide kokoelmasta. Intnerin mukaan (2003) Kokoelman ”hyvyys” riippuu kirjastonhoitajan tai asiakkaan omasta tulkinnasta, eli omakohtaisesta arviosta. Kokoelman hyvyttä voi mitata monella eri tapaa. (Intner 2003, 339–350.) Yksi tapa on asettaa kokoel-

malle tavoitteita, jotka sen tulisi täyttää ja selvittää mitkä ovat sen vahvuudet sillä hetkellä. (Wilén, Kortelainen 2007, 104–105.)

Kokoelman arvioinnin avulla kirjastonhoitaja oppii tuntemaan kokoelman sisällön. Kirjastonhoitajan tulee osata arvioida kokoelman laatu, sen heikkoudet ja vahvuudet. Kirjastonhoitajan tulee myös osata tunnistaa poistettava materiaali. Kokoelman arviointia tehdessä kirjastonhoitaja voi samalla miettiä tulisiko kokoelman kehityspolitiikkaa uusia. (Agee 2007, 16.) Kokoelmaa siis tarkastellaan järjestelmällisesti kahden edellä mainitun menetelmän avulla, joilla myös selviää kuinka onnistunut kokoelma on. Onnistunut kokoelma vastaa kirjaston kokoelmapolitiikkaa, ja tarjoaa asiakkaille mahdollisimman monipuolisen ajan tasalla olevan kokoelman.

Yksi hyvä tapa valita hankittavia sarjakuvia ja graafisia novelleja kirjaston kokoelmaan on lukea niitä paljon, jotta osaa suhtautua niihin oikealla tavalla. Myös sarjakuva-arviot ovat hyvä tapa löytää kiinnostavia sarjakuvia. (Golomb 2007, 102.) Myös erilaisilta foorumeilta voi löytää mielenkiintoisista keskusteluista uusia sarjakuvatuttavuuksia. Siitäkin on hyötyä, jos kirjastonhoitajalla on takana sarjakuvakoulu tai hän harrastaa sarjakuvia. Tällöin sarjakuvatietämys on laajempi ja kirjastonhoitaja on tietoinen siitä mitä sarjakuvien saralla tapahtuu.

Sarjakuvia luokitettaessa on hyvä tutustua luokiteltavaan teokseen, sillä jotkin sarjakuvat saattavat ulospäin näyttää söpöiltä ja kauniilta, mutta sisältö ei välttämättä ole sitä. (Sheppard 2007, 14.) Eniten tutustumista vaativat ne sarjakuvat, joissa on alastomuutta, väkivaltaa tai roisia kielenkäyttöä, sillä joskus on vaikea päättää sijoitetaanko sellaiset sarjakuvat aikuisten- vai nuortenosastolle (Hartman 2010, 54). Sarjakuvien hyllytys saattaa tuottaa vaikeuksia myös siinä, jos jollakin sarjalla on monta eri piirtäjää/kirjoittajaa tai eri kustantaja esim. Batman – sarjakuvat. Yksi ratkaisu on sijoittaa samalta kustantajalta olevat sarjat vierekkäin esim. Marvel ja DC – supersankarisarjakuvat (Hartman 2010, 59), tai kuten Seinäjoen kirjastossa kaikki Batman sarjakuvat on sijoitettu samaan kohtaan. Sarjakuvia valittaessa on myös hyvä ottaa selvää minkälaiset teokset kiinnostavat erilaisia lukijoita, jotta kokoelmassa olisi jokaiselle jotakin. Sarjakuvia valittaessa niihin pätee samat säännöt kuin muihinkin kirjastoon hankittaviin materiaaleihin.

Välillä on vaikeaa päättää meneekö jokin sarjakuva nuorten- vai aikuistenosastolle, ja silloin onkin vain turvaututtava omaan vaistoon asiassa (Hartman 2007, 55). Toinen vaihtoehto on ottaa yhteyttä sarjakuvaharrastajiin, tai tutkia sarjakuvafoorumeita ja etsiä arvosteluja sellaisista sarjakuvista. Se vaatii työtä, mutta näin voi yrittää selvittää, kummalle osastolle kyseinen sarjakuva kannattaa sijoittaa. Joskus sarjakuvien kokovaihtelu tekee niistä vaikeasti hyllytettäviä, varsinkin jos kokoelmaan on hankittu pienjulkaisuja, jotka usein ovat ohuita pahvi/paperiläpysköjä. Pienemmillä sarjakuva-albumeilla on tapana hukkaa isompien väliin tai taakse, asiakkaiden niitä selaillessa. Entä tulisiko kirjaston vinkata asiakkaille netistä löytyviä sarjakuvia ja sarjakuvablogeja? Nykyään netistä löytyy paljon ilmaisia sarjakuvia, joiden julkaisutahti vaihtelee. Kirjaston olisi mahdollista lisätä tuntemattomampien sarjakuvataiteilijoiden tunnettavuutta sarjakuvablogeja mainostamalla. Nykypäivänä netin käytön lisääntyessä kirjaston ei kannata jättää nettisarjakuvien olemassaoloa huomiotta. (Thorne 2010, s. 211.)

Hyvää sarjakuvakokoelmaa kannattaa mainostaa. Asiakkaiden mielipiteet ja arviot kertovat onko kirjaston sarjakuvakokoelma kuinka onnistunut, ja se näkyy silloin lainausten määrissä. (Sheppard 2007, 15.) Asiakkaat voivat myös tehdä hankintaehtotuksia kokoelmaan, jolloin sarjakuvakokoelma voi kasvaa niin laadullisesti kuin määrällisesti ja kokoelmaan tulee uusia nimikkeitä. Kirjastojen kannattaa myös olla tekemisissä paikallisten harrastajien kanssa tai ainakin välillä pyytää vinkkejä hankintoihin. Tällöin esiin saattaa nousta hieman tuntemattomiakin nimikkeitä.

Mutta mikä on ihanteellisin kohde kirjastossa sijoittaa sarjakuvat? Ihanteellisessa tilanteessa lasten-, nuorten- ja aikuistensarjakuvat ovat erillään, mutta helposti löydettävissä. Silti aikuisten- ja nuortensarjakuvat tulisi olla suhteellisen lähellä toisiaan, koska varttuneemmat nuoret ovat myös kiinnostuneita aikuistenosaston sarjakuvista. (Hartman 2010, 54.) Sarjakuvien ollessa suhteellisen lähellä toisiaan asiakkaan on helpompi siirtyä kevyemmästä sarjakuvasta haastavampaan iän karttuessa.

4 TUTKIMUSKOHDE

4.1 Seinäjoen pääkirjaston aikuistenosaston sarjakuvat

Pääkirjasto sijaitsee Seinäjoen kaupungin keskustassa, ja sen kokoelma jakautuu kahteen rakennukseen: Apilaan ja Aallon kirjastoon. Pääkirjaston pyrkimyksenä on saada mahdollisimman laaja kokoelma, joka kattaisi mahdollisimman monta eri alaa. (Seinäjoen kirjaston kokoelmapolitiikka [Viitattu 16.5.2015].) Aallon kirjaston remontin valmistuttua toukokuussa 2015 Seinäjoen pääkirjaston aikuistenosaston sarjakuvat sijoitettiin omaan tilaansa, entiseen käsikirjastoon. Aikuistenosaston valikoimassa on sarjakuvia 22,61 hyllymetriä.

Opinnäytetyön tekijän ensivaikutelma sarjakuvaosastosta on hiljainen ja ehkä tunnelmaltaan hivenen kylmä. Sarjakuvahyllyjen läheisyydessä on pöytiä ja tuoleja, mutta tila kaipaisi ehkä enemmän sohvia, joissa on mukavampi lukea. Sarjakuvaosaston valaistus on hyvä ja kesähelteillä sijainti on mukavan viileä ja rauhaisa. Nuoret hakevat hyllystä sarjakuvia ja menevät lukemaan niitä nuortenosastolla oleviin koloihin. Kovat tuolit eivät oikein houkuta jäämään lukemaan niihin.

Kesän ajan sarjakuvakäytävälle ei päässyt viikonloppuisin, jolloin käytävälle johtava suuaukko on laitettu kiinni väliovella. Tämä johtui siitä, että viikonloppuna Seinäjoen kaupunginkirjaston pääkirjasto toimi itsepalveluperiaatteella muutaman virkailijan voimin. Tämän takia Aallon kirjastoa ei voinut pitää auki. Tämän suhteen pyritään tekemään jokin parannus. Alkuun sarjakuvien uusi paikka saattaa vaikuttaa syrjäiseltä, mutta helpoiten sinne löytää Aallon kirjaston kautta tultaessa. Apilakirjaston kautta tullessa, asiakkaan pitää kulkea ensin alakertaan ja siellä nuortenosaston läpi päästäkseen sarjakuvien luo.

Kuva 1. Aikuisten sarjakuvahyllyt.

Nyt aikuistenosaston ja nuorten sarjakuvat ovat vierekkäin, mikä helpottaa sarjakuvien lainaajia. Asiakkaiden ei enää tarvitse hakea lainattavia sarjakuvia kahdesta paikasta ja sarjakuvien selaaminen käy vaivattomammin. Aikuisten ja nuorten sarjakuvia ei erota mikään tarkka raja. Kuvassa 1 näkyy aikuisten sarjakuvakoelman laajuus Seinäjoen pääkirjastossa. Uusi järjestely toivottavasti lisää sarjakuvan lainaamista, ja nuorten on helpompi tarttua haastavampaan sarjakuvaan sen ollessa niin lähellä.

Aikuistenosaston sarjakuvahyllyt ovat täynnä sarjakuvia, mutta vanhaan sijaintiin verrattuna tilaa on enemmän. Sarjakuvien eri kokojen vuoksi hyllyt saattavat vaikuttaa kaoottisilta, mutta niiden sijoittaminen siistin näköisesti on välillä melko haasteellista. Sarjakuvien alkupäähän on sijoitettu Batman-, Blueberry-, Korkeajännitys-, Simpsons- sekä Fingerpori -sarjakuvat. Muutoin sarjakuvien järjestys ei poikkea aakkosjärjestyksestä.

Kuva 2. Englanninkieliset sarjakuvat.

Kuvassa 2 on nähtävillä vieraskieliset sarjakuvat, mikä näyttää katsojan silmään vähältä muuhun sarjakuvakokoelmaan verrattuna. Sarjakuvakokoelmassa on eniten suomalaista ja suomeksi käännettyä sarjakuvaa, sen lisäksi siellä on sarjakuvaa englanniksi, ruotsiksi, saksaksi, ranskaksi, latinaksi, espanjaksi, viroksi, venäjäksi ja tanskaksi. Suomalaista sarjakuvaa on huomattavasti enemmän kuin muun kielistä. Tarkat luvut on nähtävillä kuviossa 1 sivulla 27. Nyt kun nuorten ja aikuisten sarjakuvat ovat samassa paikassa, kielijakauma nousee enemmän esille ja harrastajille saattaa nousta tarve saada enemmän muun kielistä sarjakuvaa kirjaston kokoelmaan. Joitakin sarjakuvanimikkeitä löytyy niin aikuisten kuin nuorten sarjakuvista. Aikuisten sarjakuvista löytyvää Viivi & Wagner ja Simpsons -sarjakuvaa lukevat myös nuoret, jälkimmäistä enemmän ehkä nuoret kuin vanhemmat.

4.2 Sarjakuvien hankinta Seinäjoen pääkirjastossa

Kirjastoissa on välillä vaikea päättää, minkälaista sarjakuva-aineistoa kirjastoon tuli hankkia, jos henkilökunnassa ei ole ketään, jolla olisi asiantuntemusta aiheesta. Tämä johtaa usein siihen, että sarjakuvan hankinta jää vähäiseksi joissain kirjastoissa. Sarjakuvien monipuolisuus kuitenkin on hyvin tärkeää, koska sitä lukevat monen ikäiset kirjastonkäyttäjät.

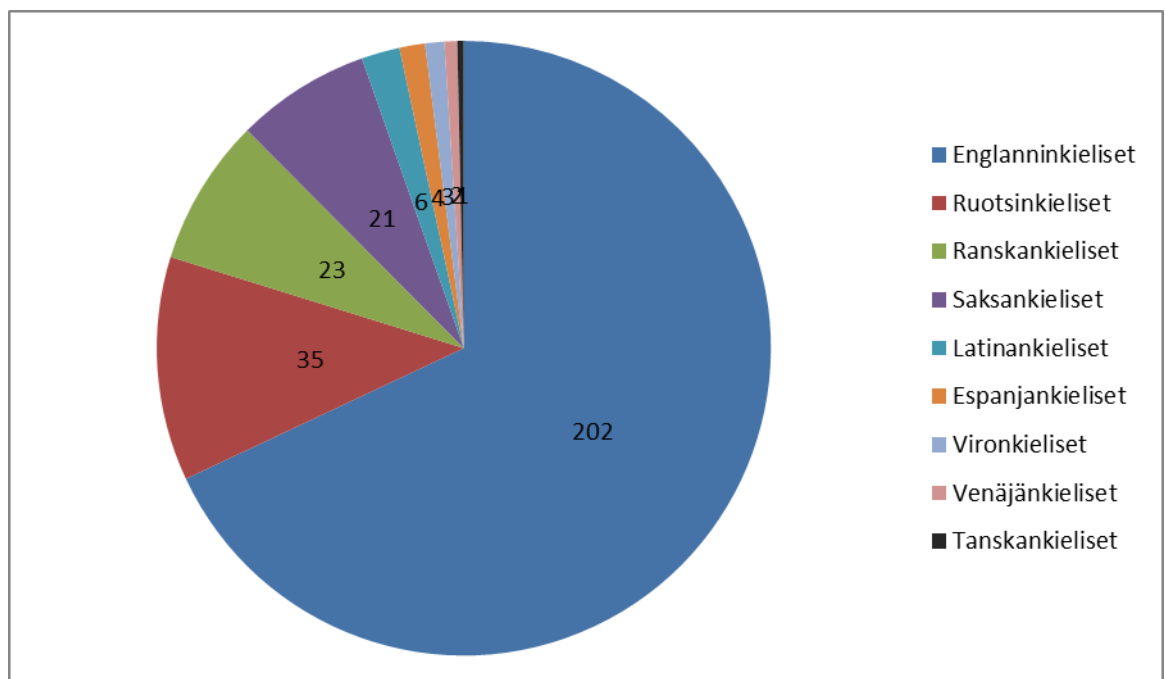
Sarjakuvia hankittaessa ei aina kannata luottaa vain suurimpiin kustantajiin, sillä pieniltä kustantajilta ilmestyy mielenkiintoisia ja merkittäviä teoksia, niin ulkomalaisia kuin kotimaisiakin. Varsinkin suomalaisten sarjakuvien hankkiminen voi välillä olla vaikeaa, sillä useimmiten niitä kustantavat pienet kustantamot joilla ei saata olla myyntiverkostoa, jolloin jotkin julkaisut jäävät kokonaan hankkimatta. (Jokinen 2011, 158). Hyvä sarjakuvakokoelma rakentuu ajan kanssa, ei yhden yön aikana (Sheppard 2007, 14). Sarjakuvien hankinnassa on hyvä miettiä, mitä haluaa kokoelmaltaan. Laadukas kokoelma on paljon mielekkäämpi ja käytetympi kuin sellainen, johon ei ole panostettu. Suomen sarjakuvaseura on julkaissut kirjastoille jaettavan uutiskirjeen, josta löytyy tietoa Suomessa julkaistavista sarjakuvista, tapahtumista ja alan uutisista. (Suomen sarjakuvaseura [Viitattu 8.11.2015].) Sarjainfo -lehti on myös hyvä tapa tutustua uutuussarjakuviin ja sarjakuva-alaan liittyviin tapahtumiin.

Seinäjoen kaupunginkirjaston pääkirjastossa palvelupääalliköt tekevät ensisijaisesti aineistovalintaa, mutta iso osa kirjaston henkilökunnasta tekee kokoelmatyötä. Aineistovalinnoillaan kirjasto pyrkii ajanmukaiseen ja monipuoliseen kokoelmaan. Sarjakuvien hankinta ei siis poikkea muusta kaunokirjallisuuden hankintaohjeista, eli myös sarjakuvia pyritään hankkimaan monipuolisesti. (Seinäjoen kirjaston kokoelmapolitiikka [Viitattu 25.9.2015].) Sarjakuvakokoelman osalta pyritään yhtä hyvään laatuun kuin muukin kirjaston kokoelma.

Seinäjoen pääkirjastossa ulkomaankieliset sarjakuvat ovat vähemmistönä suomenkieliseen sarjakuvaan verrattuna. Samaa sarjakuvaa ei kuitenkaan hankita kuin yksi kappale eikä 1- 4 kuten kaunokirjallisuuden ohjeissa lukee. (Seinäjoen kirjaston kokoelmapolitiikka [Viitattu 16.5.2015].) Rikkinäiset sarjakuvat pyritään korvaamaan ehjillä, jos mahdollista, mutta vanhempaa sarjakuvaa on vaikeampi

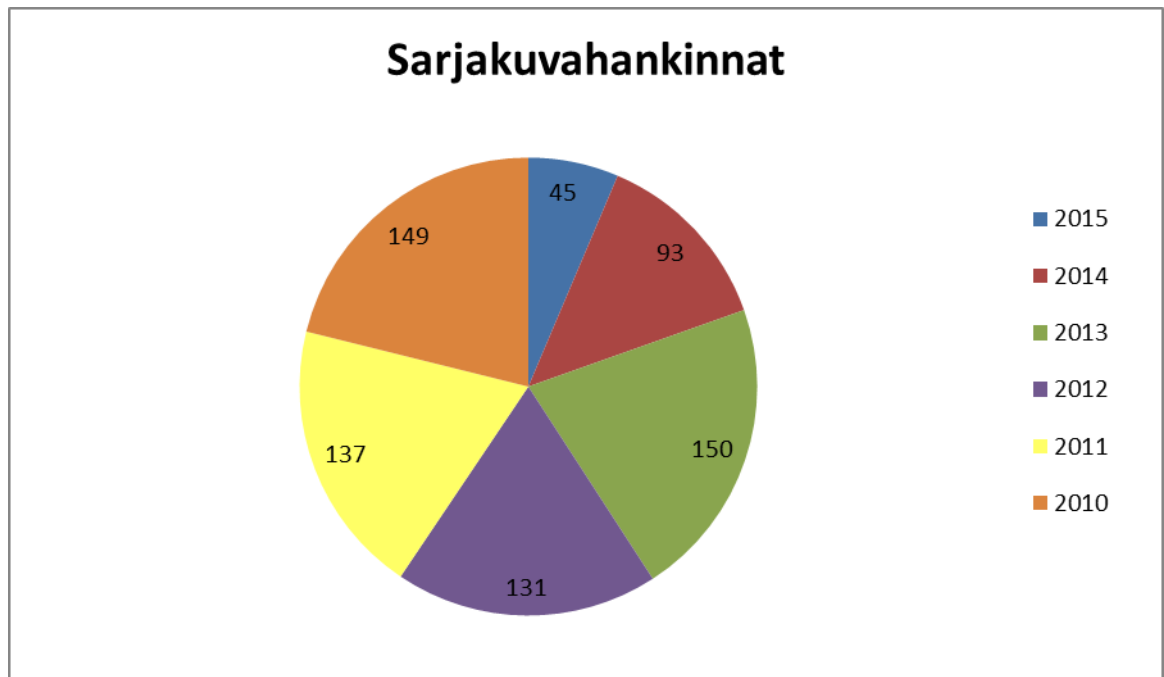
löytää. Seinäjoen kaupunginkirjaston pääkirjaston kokoelmapolitiikan mukaan vuosittaiset poisto- ja hankintamäärät pyritään pitämään samansuuruisina toisiinsa nähden. Varastoon siirretään sellainen materiaali, joka halutaan säilyttää, mutta ei nähdä tarpeelliseksi pitää esillä avokokoelmassa. (Seinäjoen kirjaston kokoelmapolitiikka [Viitattu 3.10.2015].) Varastosta ovat löydettävissä ne sarjakuvat, joissa on joskus todettu olevan jotain lapsille ja nuorille sopimatonta.

Pyysin Seinäjoen kaupunginkirjaston pääkirjaston aikuistenosaston palvelupäälliköltä listausta aikuistenosaston sarjakuvista saadakseni kunnollisen käsityksen niiden määrästä, nimikkeistä. Kyseistä listaa ei itse voinut kirjaston sivuilta hakea.

Kuvio 1. Ulkomaankieliset sarjakuvat.

Kuviossa 1 on nähtävillä tämänhetkinen ulkomaankielisten sarjakuvien määrä. Osa sarjakuvista on kaksikielisiä, ja ne on laskettu määrään mukaan. Muunkielistä sarjakuvaa on yhteensä 289 kappaletta (12 %) ja suomenkielistä sarjakuvaa löytyy noin 2126 nidettä (88 %). Englanninkielisiä sarjakuvia Seinäjoen pääkirjaston aikuistenosaston kokoelmasta löytyy eniten, 202 nidettä. Ruotsin-, ranskan- ja saksankielisiä sarjakuvien jakaumassa ei ole paljoa eroavaisuutta. Latinankielisten sarjakuvien olemassaolo sarjakuvakokoelmassa yllätti, vaikka niitä onkin kuusi kappaletta.

Kuvio 2. Suomenkielisten sarjakuvien kappalemääräiset hankinnat.

Kuviossa on nähtävillä viiden vuoden aikaiset suomenkielisten sarjakuvien hankinnat aikuisten sarjakuvaosastolle. Vuoden 2015 kesäkuuhun mennessä aikuistenosastolle oli hankittu suomenkielistä sarjakuvaa 45 kappaletta ja määrä kasvaa vielä vuoden loppuun mennessä. Vuosina 2010–2013 aikuistenosastolle hankituissa suomenkielisissä sarjakuvissa ei ole isoa määrällistä eroa. Tällä aikavälillä vähiten suomenkielistä sarjakuvaa aikuistenosastolle on hankittu vuonna 2014, jolloin hankittiin vain 93 kappaletta sarjakuvia.

Suomen kustanneosakeyhdistys ry:n (2015) sivuilta löytyy tilasto Suomen sarjakuvien kokonaismyynnistä. Tilastot alkavat vuodesta 2007, sillä sitä ennen niitä ei ole tilastoitu erillisenä tuoteryhmänä. Vuonna 2010 sarjakuvia oli myyty 13 753 kappaletta, kun taas 2014 myytyjä kappaleita oli vain 8 076 kappaletta. Tämä voisi selittää, miksi sarjakuvia oli hankittu niin vähän Seinäjoen kaupunginkirjaston pääkirjastoon vuonna 2014.

5 TAVOITTEET JA TUTKIMUSMENETELMÄT

Opinnäytetyön tutkimusongelmana oli selvittää millainen, Seinäjoen pääkirjaston aikuistenosaston kokoelma on tällä hetkellä, ja tarkoituksena oli arvioida kyseinen sarjakuvakokoelma. Kyselyn tavoitteena oli siis kerätä tietoa aikuistenosaston sarjakuvakokoelmasta. Kyselyn avulla selvitettiin kokoelman vahvuudet ja heikkoudet asiakkaiden näkökulmasta.

Opinnäytetyössä käytettiin kahta eri tutkimusmenetelmää: määrällistä ja laadullista. Asiakkaille jaettiin paperinen kyselylomake, jonka avulla kerättiin määrällistä tietoa aikuistenosaston sarjakuvakokoelmasta. Kyselylomakkeiden vastaukset syötettiin Webropol -kyselyohjelmaan. Laadullista tietoa kerättiin aikuistenosaston palvelupäälliköltä teemahaastattelun avulla. Teemahaastattelun analysoitiin sisälönanalyysin avulla.

5.1 Asiakaskysely

Asiakaskysely (Liite 1) toteutettiin paperiversiona jaettavaksi kirjaston asiakkaille. Joinakin päivinä kyselyä oltiin jakamassa paikan päällä. Kyselyä ei toteutettu netti-versiona, sillä sen ei uskottu tuottavan yhtä paljon vastauksia kuin paperinen asiakkaille jaettu kyselylomake. Teoriaosuudessa kerätty taustatieto sarjakuvista antoi suuntaa kysymyksille, erityisesti Goldsmithin kokoelmapolitiikkaan liittyvät kysymykset kirjassa *Graphic Novels Now: Building, Managing, and Marketing a Dynamic Collection*. Goldsmithin kysymykset koskivat alun perin sellaisia asioita, mihin sarjakuvakokoelmaan työstävä kiinnittäisi huomiota.

Niistä kysymyksistä sai jonkinlaisen käsityksen, mitä asiakkailta itseltään voisi kysyä. Asiakkaiden ja kirjaston tarpeet kokoelman suhteen eivät kovin paljoa eronneet toisistaan. Esimerkiksi yhdessä kysymyksessä kysyttiin, ovatko erilaiset aiheet tai genret tasapainossa sarjakuvakokoelmassa, vai onko jokin genre eniten edustettuna. (Goldsmith 2005, 42.) Tästä tuli idea jo kahteen kysymykseen.

Asiakkaille jaettavalla kyselylomakkeella kerättiin määrällistä tietoa aikuistenosaston sarjakuvista ja niiden käytöstä. Kyselylomake sisälsi avoimia ja suljettuja ky-

symyksiä. Avointen kysymysten heikkous on se, että niihin on työlästä vastata, jolloin vastaajat saattavat jättää ne kokonaan tyhjiksi. Suljettuihin kysymyksiin vastaaminen on nopeaa, ja niiden syöttäminen kyselytyökalu Webropoliin on helppoa. (Heikkilä 2014, 47–49.)

Asiakaskyselyn ikärajaus aloitettiin 13 -vuotiaista vastaajista ylöspäin. Perusteena rajaukselle oli se, että yläasteikäiset nuoret lukevat jo hieman vaikeampiakin sarjakuvia. Kyselylomakkeen alussa kartoitettiin lukijoiden taustaa ja kysymyksillä selvitettiin muun muassa aikuistensarjakuvakokoelmaa käyttävien ikähaarukkaa. Muita taustaa selvittäviä kysymyksiä olivat esimerkiksi sukupuolijakauma ja nykyinen työllisyystilanne. Kysely on nähtävissä liitteessä 1.

Sarjakuvien genreistä kysyttäessä oli esimerkkejä genrejä edustavista sarjakuvista vastaamista helpottamaan. Monet sarjakuvat sisälsivät kuitenkin useaa eri genreä. Sarjakuviin liittyvillä kysymyksillä 4 -12 haettiin vastauksia siihen, millaiset sarjakuvat olivat suosituimpia lainaajien keskuudessa ja mitkä asiat mahdollisesti vaikuttivat heidän sarjakuvan valintaansa. Tällaisia asioita saattoi olla esimerkiksi piirros-tyyli tai sarjakuvan juoni.

Viimeisillä kysymyksillä oli tarkoitus saada asiakkaiden mielipide Seinäjoen kaupunginkirjaston pääkirjaston aikuistenosaston sarjakuvakokoelmasta. Tarkoituksena oli selvittää aikuistenosaston sarjakuvakokoelman hyvät ja huonot puolet. Parhaassa tapauksessa vastauksilla haettiin hyviä vinkkejä uusiin hankintoihin sekä kokoelman kehittämisehdotuksia. Samalla tarkoituksena oli selvittää, kuinka hyvänä ratkaisuna asiakkaat pitivät aikuistenosaston sarjakuvien uutta sijoittelua pääkirjaston remontin jälkeen.

Asiakaskysely alkoi Seinäjoen pääkirjastolla 8.6.2015 ja oli auki 30.7.2015 asti. Kysely aloitettiin vasta kyseisenä ajankohtana, että kirjasto ehti siirtää sarjakuvat uuteen kohteeseen. Kyselyn aikana sarjakuvien uusi sijoittelu hieman vaikeutti asiakkaiden löytämistä aikuistenosaston sarjakuvien pariin. Sarjakuvista kiinnostuneita vastaajia löytyi tämän takia melko vähän. Yhteensä vastauksia tuli 60.

5.2 Teemahaastattelu

Kyselyn lisäksi tutkimusosuudessa käytettiin teemahaastattelua laadullisen tiedon keräämiseksi. Teemahaastattelun on tarkoitus edetä valitun teeman ja aiheeseen liittyvien tarkentavien kysymysten varassa. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 75.) Haastattelun avulla pyrittiin saamaan uutta tietoa aikuistenosaston sarjakuvakokoelmasta. Haastateltavana oli aikuistenosaston palvelupäällikkö, joka vastaa pääkirjaston aikuistenosaston sarjakuvakokoelmasta. Tarkoituksena oli selvittää sitä, millä tavalla hän valitsee hankittavat teokset kokoelmaan, ja vertailla kuinka hänen ja asiakkaiden mielipiteet ja ajatukset sarjakuvakokoelman laadusta vastasivat toisiaan. Tämän takia osa haastattelukysymyksistä oli samoja kuin asiakkaille jaettavassa kyselylomakkeessa.

Haastattelukysymykset annettiin haastateltavalle etukäteen, jotta hän pystyi tutustumaan haastattelun teemaan ja aiheeseen. Näin hänellä oli mahdollisuus miettiä perusteltuja vastauksia. Tämä toteutuu parhaiten, kun haastattelun ajankohta on sovittu. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 73.) Haastateltavalla oli aikaa miettiä kysymyksiä ennen haastattelua. Haastattelun tulee edetä vastaajan ehdoilla, jotta luottamus tutkijaan kasvaa, jolloin haastateltava avautuu enemmän. (Kananen 2014, 77.) Haastattelun aikana pyrittiin pitämään hyvä tunnelma, jotta keskustelu olisi sujuvaa.

Haastattelun etuna on se, että haastattelija pystyy toimimaan myös havainnoitsijana. Haastattelija voi kirjata ylös tiedonantajan vastausten lisäksi sen, millä tavalla tämä vastaa kysymykseen. Haastattelija voi myös päättää haastattelun aikana, mitkä kysymykset jättää kysymättä tai missä järjestyksessä kysyy ne. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 73.) Haastattelun avulla sai paremman käsityksen tutkimuskohteesta ja haastateltavan mielipiteistä.

Haastattelu tallennettiin nauhurilla, ja litteroitiin jälkepäin analysoimista varten. Haastattelusta syntynyttä tekstiä tarkasteltiin tutkimusongelman näkökulmasta (Kananen 2014, 100). Tutkittiin vastasiko haastattelu tutkimusongelmani kysymykseen, ja kuinka hyvin haastattelu loppujen lopuksi onnistui. Litterointia tehdessä ei voinut etukäteen tietää, mitä asioita aineistosta tarvittiin. Analyysivaiheessa saat-

taa nousta esiin uusia kysymyksiä, joten niihin tulee löytää myös vastaus. (Kananen 2014, 100.)

Litteroinnin jälkeen haastattelu purettiin pienempiin osiin ja analysoitiin aineistolähtöisesti. Aineistolähtöisessä analyysissä on kolme vaihetta: aineiston pelkistäminen, ryhmittely ja teoreettisten käsitteiden luominen. (Miles, 1994, 8.) Litteroidusta haastattelusta alleviivattiin eri väreillä samankaltaiset asiat, jonka jälkeen ne sijoitettiin taulukkoon. Tämän jälkeen aineisto pelkistettiin pienempiin alaluokkiin ja taas niitä kuvaaviin yläluokkiin. Tässä oli apuna Sarajärven ja Tuomen (2009, 108) taulukko pelkistämisestä. Tuloksena vastausten pelkistämisestä oli aineistoa kuvaavat teoreettiset käsitteet. Teoreettiset käsitteiden on tarkoitus vastata tutkimuskysymykseen. (Tuomi & Sarajärvi 2009, s.112.)

Haastattelun analysoinnin jälkeen esiin nousi uusia kysymyksiä, jotka pystyi kysymään haastateltavalta sähköpostitse. Samalla oli mahdollista esittää lisäkysymyksiä siinä tapauksessa, jos analyysin tulokset eivät vastanneet tutkimuskysymystä.

6 TUTKIMUSTULOKSET JA JOHTOPÄÄTÖKSET

6.1 Haastattelun tulokset

Teemahaastattelu purettiin sisällönanalyysillä neljään pääluokkaan, jotka olivat historia, lukija, kokoelma ja tulevaisuus. Teemahaastattelun kysymykset ovat nähtävissä liitteessä 2.

Sarjakuvilla on pitkä historia Seinäjoen kirjastossa. Haastateltavana ollut palvelupäällikkö kertoi Seinäjoen kaupunginkirjaston pääkirjaston aikuistenosaston sarjakuvien ennen olleen yhdessä aikuistenosaston kirjakokoelman yhteydessä. Haastateltava itse on toiminut aiemmin aikuistenosaston palvelupäällikkönä ja sen lisäksi myös musiikkiosaston osastonjohtajana.

Aikuistenosaston palvelupäällikkö myös mainitsi Seinäjoella toimineesta Sarjakuvaseurasta, jonka toiminta kuitenkin hyytyi ajan myötä. Seinäjoen sarjakuvaseura Ry toimi 80 -luvulla, se julkaisi Kannus -nimistä lehteä vuodesta 1979 vuoteen 1989. (Seinäjoen sarjakuvaseura ry. Kannus -lehti 4.6.2000 [Viitattu 9.9.2015].) Haastateltavan mukaan sarjakuvien harrastaminen oli ollut myös paljon aktiivisempaa 80 – luvun vaihteessa. Seinäjoen kaupunginkirjaston pääkirjastolla oli siis joku, jonka puoleen kääntyä sarjakuvia koskevissa asioissa. Seinäjoen sarjakuvaseura lopetti toimintansa virallisesti 1990. (Seinäjoen sarjakuvaseura ry. Kannus-Lehti 4.6.2000 [Viitattu 9.9.2015].) Sarjakuvaseuran lopetettua kirjastolla ei enää ollut paikallisia sarjakuvan harrastajia yhteyshenkilöinä. Asiakkaista on kuitenkin löytynyt yksittäisiä ”asiantuntijoita” sarjakuvien suhteen samoin kuin henkilökunnasta.

Sarjakuvan lukijana haastateltava muisteli lämmöllä, kuinka mukavaa sarjakuvien lukeminen oli. Kysyin haastateltavalta taustaa tämän sarjakuvan lukemisen suhteen. Haastateltava muisteli aloittaneensa sarjakuvien lukemisen 7- 8 -vuotiaana. Hän kertoi lukeneensa aika usein veljiensä sarjakuvia. Osastovastavaan sarjakuvan lukeminen kuitenkin jäi ajan saatossa hyvin satunnaiseksi. Monelle käy niin, että aikuisiällä sarjakuvien lukeminen jää taakse tai niitä luetaan hyvin satunnaisesti. Haastateltava myös muisteli, kuinka jo hänen lapsuudessaan oli

jonkin verran sarjakuvan tuotteistamista nähtävillä, niin televisiosarjana kuin erilaisina pikkutavaroina.

Haastateltava kuitenkin oli edelleen kiinnostunut sarjakuvista, joista hän mainitsi Ville Tietäväisen sarjakuvat. Aikuistenosaston palvelupäällikkö piti tavasta, jolla sarjakuvat yhdistävät kuvaa ja tekstiä, luoden tasapainoisen kokonaisuuden. Hän totesi haluavansa palata jossain vaiheessa sarjakuvien pariin, varsinkin hyvien muistojen takia. Haastateltava myös sanoi aina ensimmäisenä kiinnittävänsä huomion sarjakuvan piirrostyylisiin.

Aikuistenosaston sarjakuvakokoelma on kokenut paljon muutoksia. Nykyään aikuisten ja nuorten sarjakuvat on sijoitettu vierekkäin Seinäjoen kaupunginkirjaston pääkirjastossa uuden tilan avulla. Haastateltava kertoi, että asettelulla on haettu yhteneväisyyden tunnetta, jolloin kaikki sarjakuvat ovat helpommin asiakkaan saatavissa. Raja nuorten ja aikuisten sarjakuvien välillä on usein myös hyvin häilyvä. Sarjakuvat ovat kuitenkin vielä järjestelyn alla. Tällä hetkellä kaikki mangat aikuisten sarjakuvista on pääosin siirretty nuorten puolelle, koska näitä oli vähän. Harvemmin luetut sarjakuvat on tarkoitus siirtää varastoon, jotta saataisiin enemmän väljyyttä sarjakuvahyllyihin. Hyllyyn jäävät sarjakuvat on tarkoitus asettaa esille paremmin. Myös varastossa olevat sarjakuvat aiotaan siirtää samaan paikkaan, sillä ne on tällä hetkellä sijoitettu romaanien joukkoon aakkosittain. Uudella sijoittelulla helpotettaisiin sarjakuvien löytämistä varastosta, ja asiakkaiden olisi helpompi käydä selaamassa varastossa olevia sarjakuvia.

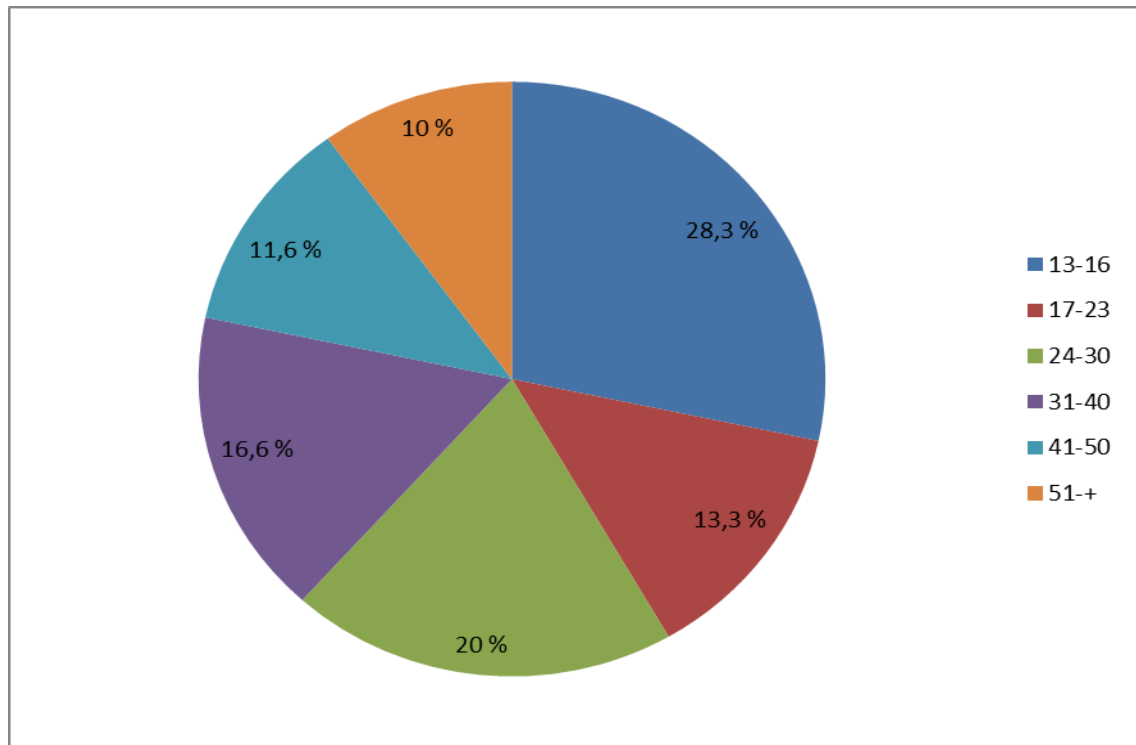
Haastatellun palvelupäällikön mukaan Seinäjoen kaupunginkirjaston pääkirjasto valitsee hankittavat sarjakuvat pääosin kirjavälityksen listoilta, joissa on jonkin verran pienkustantajienkin tuotantoa. Oman alueen piirtäjiltä otetaan vastaan omakustanteita, mutta muilta niitä ei hankita, ellei niitä ole kirjavälityksen listoilla. Haastateltavan mukaan hankittaviin sarjakuviin ei kuitenkaan ole aikaa tutustua kunnolla, ja aika usein kirjavälityksen listalta hankitaan kaikki siellä mainitut sarjakuvat. Seinäjoen kaupunginkirjaston pääkirjasto hankkii myös 90 % asiakkaiden tekemistä hankintaehdotuksista. Joidenkin vanhempien sarjakuvien hankkiminen on kuitenkin mahdotonta, joten niihin toiveisiin vastaaminen ei ole mahdollista. Haastatellun mukaan Seinäjoen kaupunginkirjaston pääkirjasto käyttää hyvin harvoin divareita sarjakuvia hankittaessa.

Seinäjoen kaupunginkirjaston pääkirjastolla ei haastatellun palvelupäällikön mukaan ole sensuuria sarjakuvien suhteen, sillä harvemmin kirjavälityksen listoilla on kirjastoon sopimatonta sarjakuvaa. Aikuistenosaston palvelupäällikkö ei muista että mitään sarjakuvahankintaa ei olisi hylätty sisältönsä perusteella.

Tulevaisuutta ajatellen Seinäjoen kaupunginkirjaston pääkirjaston aikuistenosaston palvelupäälliköllä on halu kehittää sarjakuvaosastoa vielä lisää. Tavoitteena olisi saada sijoitettua sarjakuvia vähän paremmin esille, jotta osasto olisi houkuttelevamman näköinen. Tällä hetkellä sarjakuvat nimittäin ovat aika tiiviisti, eikä hyllyissä ole väljyyttä kovin paljoa kasvavaa kokoelmaa ajatellen. Haastateltava uskoo varaston käytön lisääntyvän ajan myötä. Kunhan asiakkaat tottuvat siihen, että kirjavarasto on avoin. Toiveena olisi, että varastosta lainattavien materiaalien määrä lisääntyisi. Toiveena olisi löytää uusia yhdyshenkilöitä sarjakuviin liittyen, ja tehdä yhteistyötä heidän kanssaan.

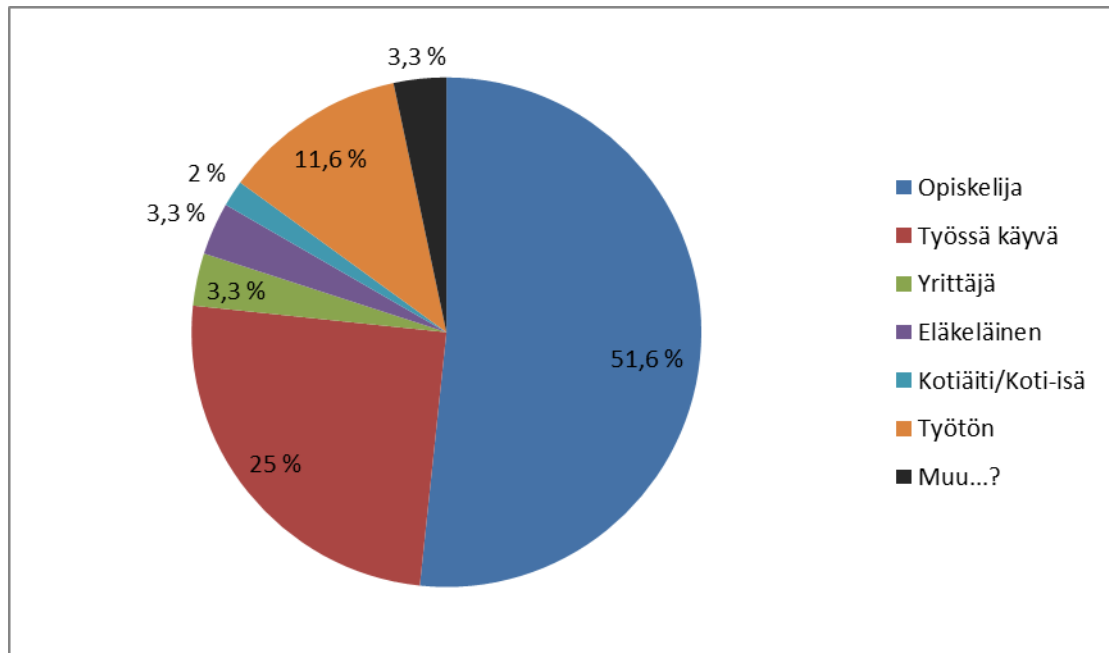
6.2 Asiakaskyselyn tulokset

Asiakaskyselyyn tuli yhteensä 67 vastausta joista seitsemän oli asiatonta, jolloin jäi 60 käyttökelpoista vastausta. Vastausmäärän ollessa näin pieni, yleistäminen on mahdotonta. Silti uskon vastausten olevan suuntaa antavia Seinäjoen kaupunginkirjaston pääkirjaston aikuistenosaston sarjakuvakokoelmasta. Vastaukset on analysoitu Webropol -kyselytyökalulla. Kovin moni vastaajista ei vastannut avoimiin kysymyksiin tai niihin oli vastattu vain yhdellä lauseella tai sanalla. Vastauksia kyselyyn tuli enemmän silloin, kun opinnäytetyön tekijä ei itse ollut paikalla jakamassa niitä. Kysymykset ovat nähtävissä liitteessä 1.

Kuvio 3. Vastaajien ikäjakauma (n=60)

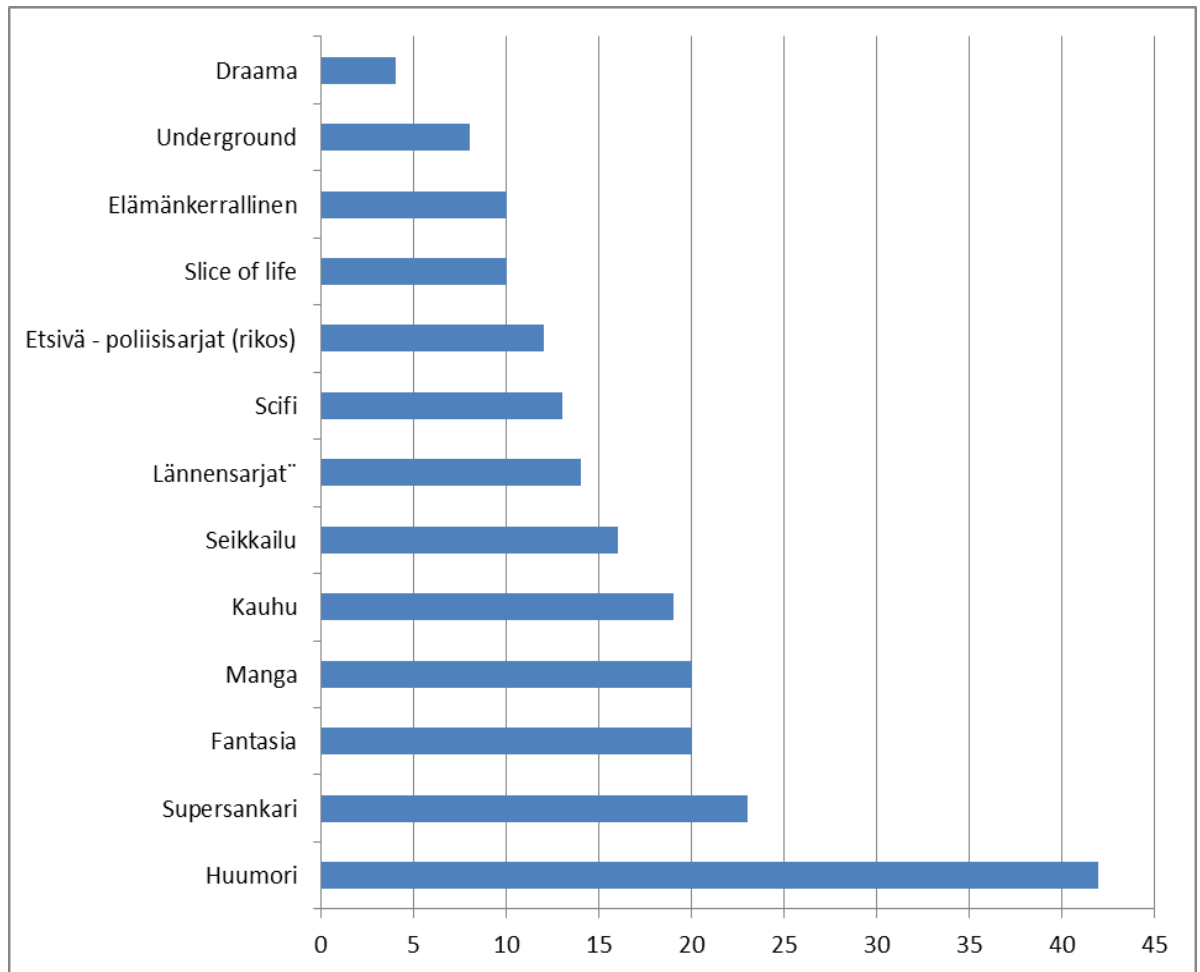
Kuviossa 3 on nähtävillä vastaajien ikäjakauma. Vastanneista 13–16 -vuotiaita oli 28,3 % (17 henkilöä). Toiseksi eniten vastaajia tuli 24–30 -vuotiaiden keskuudesta 20 % (12 henkilöä). 17–23 -vuotiaita vastaajia oli 13,3 % (8 hlö.) 16,6 % vastanneista oli 31–40 -vuotiaita (10 henkilöä). Vastanneista 11,6 % (8 henkilöä) oli 41–50 vuotiaita. Vähiten vastaajia löytyi yli viisikymmentävuotiaista, joista vastaajia oli 10 % (6 henkilöä). Kyselyssä siis selvisi, että vastanneista eniten aikuisten osaston sarjakuvia lukivat nuoremmat ihmiset 13–16 -vuotiaat. Vastanneiden keskuudessa muut ikäluokat olivat jakautuneet suhteellisen tasaisesti, kuten kuviossa 3 on nähtävillä.

Kuvio 4. Vastaajien nykyinen työllisyystilanne (n=60)

Kuviossa 4 on nähtävillä, että eniten vastaajia löytyi opiskelijoiden keskuudesta. Enemmistö vastanneista oli naisia. Vastanneista 51,6 % (31 henkilöä) oli opiskelijoita ja 25 % (15 henkilöä) työssäkäyviä. Vastaajista työttömiä oli 11,6 % (7 henkilöä). Yrittäjiä, eläkeläisiä oli vastanneista 3,3 % (2 henkilöä) Muu? -vaihtoehto oli kerännyt yhtä monta vastausta 3,3% (2 henkilöä). Kotiäitejä ja –isiä oli vain kaksi prosenttia eli yksi vastanneista. Jos kysely olisi toteutettu syksyllä, vastauksia olisi siis voinut tulla enemmän opiskelijoiden määrän lisääntyessä syksyllä. Muutama vastaajista oli laittanut sukupuolikysymyksen sivuun vaihtoehdon ”Muu”, mutta oli kuitenkin valinnut jommankumman sukupuolen kahdesta vaihtoehdosta.

Suurin osa vastaajista oli myös sitä mieltä, että genret ovat hyvin edustettuina Seinäjoen kaupunginkirjaston pääkirjaston aikuistenosaston sarjakuvissa. Vastanneista kuitenkin enemmistö toivoi lisää englanninkielistä sarjakuvaa osastolle ja usein vedottiin siihen, että englanninkielisenä löytyy enemmän sarjakuvia.

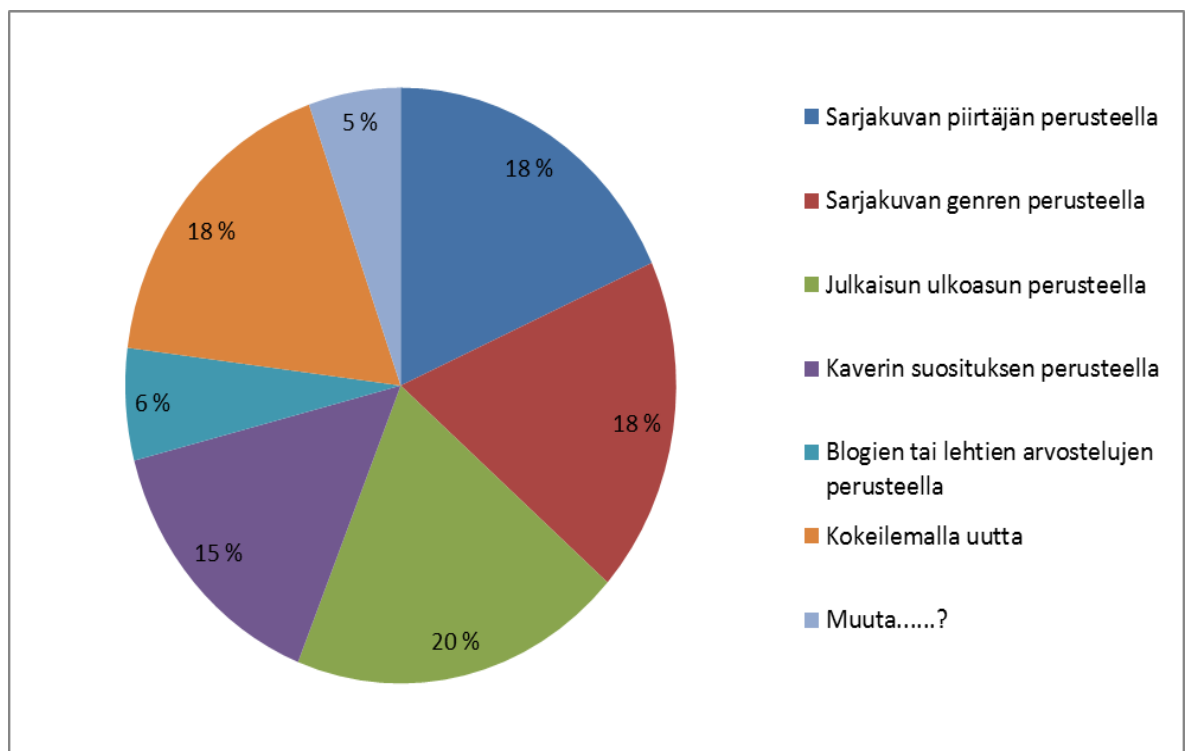
Kuvio 5. Sarjakuvagenret (n=60)

Kuten kuviosta 5 on nähtävillä, niin kyselyssä kävi ilmi, että huumorisarjakuvat ovat ylivoimaisesti vastanneiden suosiossa (40 henkilöä). Seuraavaksi tulevatkin supersankari -sarjakuvat ja manga, joiden jälkeen genrejen suosion määrä alkaa tasoittua pikkuhiljaa alaspäin. Supersankarisarjakuvien suosio on kytköksissä niihin tehtyihin elokuviin. Uuden supersankarielokuvan myötä niiden sarjakuvien lainaaminenkin lisääntyy. Vastaajien mielestä eri sarjakuvagenret onkin melko hyvin edustettuina Seinäjoen pääkirjaston aikuistenosaston sarjakuvissa.

Hankintaa koskevassa kysymyksessä moni oli vastannut ”Kaikki käy” ja yksi vastanneista oli sitä mieltä, että ”Keskeiset tulisi hankkia, mutta lähtökohtaisesti välttäisin pelkästään kaupallista bulkkitarveta Esim. suurin osa lapsille suunnattu.” Tässä tulee kuitenkin muistaa se, että nuoretkin lukevat aikuistenosaston sarjakuvia, jonne on sijoitettu esimerkiksi Simpsonit – sarjakuva. ”Kunhan osasto on oikia

kaikki sarjakuvat on ok. Mutta lapsilta kielletty materiaali piilossa ettei ne sitä näe.” Yksi vastaajista oli selvästi myös ajatellut vähän raaempia sarjakuvia varsinkin nyt, kun nuorten sarjakuvat ovat nyt aikuisten sarjakuvien vieressä.

Tavoitteena oli myös selvittää kuinka moni asiakkaista harrastaa sarjakuvia muulla tavalla, kuin vain lukemalla. Vastanneiden keskuudesta kymmenen vastasi myöntävästi. Muutama piirsi tai kirjoitti sarjakuvaa jonkin verran, yksi vastanneista ilmoitti käyttävänsä jonkin verran työnsä puolesta, mutta ei ollut selittänyt asiaa tarkemmin. Kommenteissa nousi esiin seuraavat; ”Piirrän pöytälaatikkoon. Katson sarjakuvadokumentteja videolta.” ”Matkoilla käydessäni pidän matkapäiväkirjaa sarjakuvamuodossa.” Vastanneiden keskuudessa ei ollut yhtään sarjakuvablogin pitäjää, mutta löytyi pari omaksi iloksi piirtävää ihmistä. Myös sarjakuvatapahtumissa käyminen oli näiden kymmenen vastaajan vastauksissa yksi tapa harrastaa muuten sarjakuvia.

Kuvio 6. Sarjakuvien valintakriteerit (n=60)

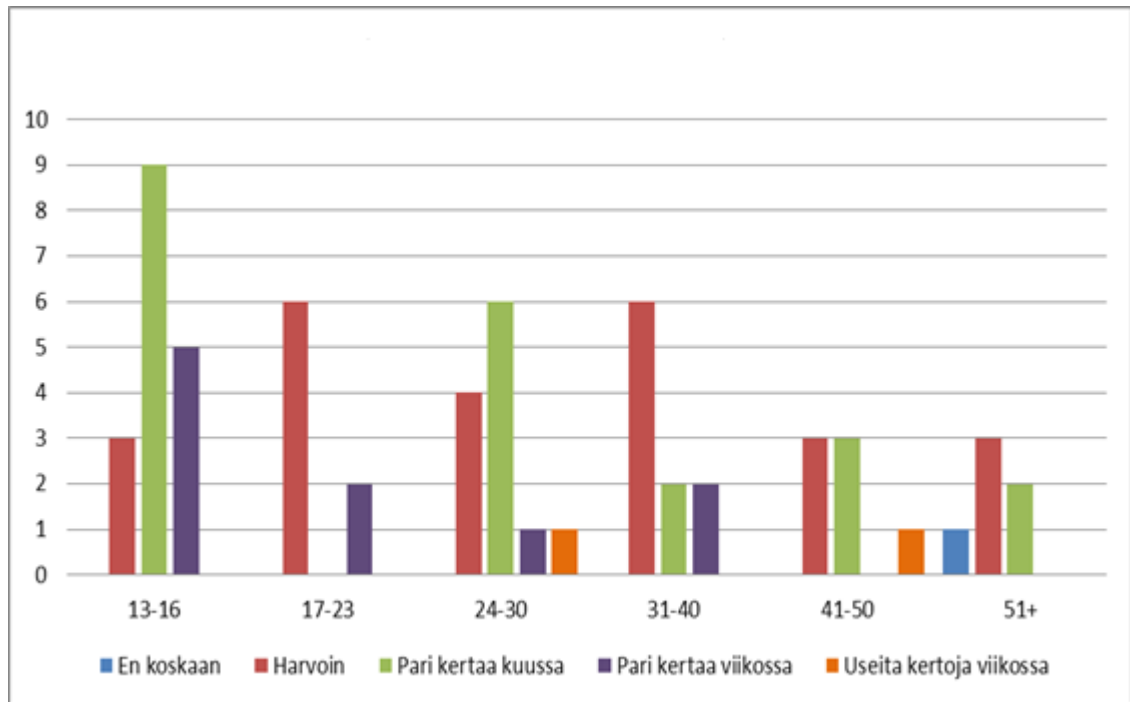
Vastauksissa myös ilmeni se, että kyselyyn vastanneet valitsivat luettavan sarjakuvan monella eri perusteella, eli moni asia vaikuttaa sarjakuvan valintaan. Eniten sarjakuvan valintaan vaikutti julkaisun visuaalinen ulkonäkö (20 % 29 hlö.). Mitä

houkuttelevamman näköinen sarjakuvan piirrostyyli on, sitä enemmän se houkuttelee asiakkaat kokeilemaan uutta. Monella sarjakuvaa harrastavalla on myös lempisarjakuvapiirtäjä, mikä vaikuttaa siihen mitä ihminen lukee. Vastanneista 18 % (27 hlö.) valitsi sarjakuvansa piirtäjän perusteella. Sarjakuvaa lukevilla usein on joku lempi piirtäjä. Vastanneista 18 % (27 hlö.) sarjakuvan genre vaikutti valintaan ja myös uuden kokeileminen oli saanut yhtä paljon ääniä. Kaverin suositus vaikutti 15 % (22 hlö.) vastanneista sarjakuvavalintaan ja vain kuusi prosenttia valitsi sarjakuvansa blogien tai arvostelujen perusteella (9 hlö.). Viisi prosenttia vastanneista (8 hlö.) oli vastannut muuta – vaihtoehtoon ja heille sarjakuvan juonella oli myös merkitystä. Hyvässä sarjakuvassa piirrostyyli tukee tarinan juonta ja ne luovat yhdessä onnistuneen sarjakuvan.

Suurin osa vastanneista lainaa sarjakuvia kirjastoista, enemmän kuin hankkii niitä omaksi. Kuitenkin, jos vastanneet hankkivat sarjakuvia omakseen niin he hankkivat ne kirjakaupoista tai divareista. Jälkimmäisistä varsinkin, jos kyseessä on hie- man vanhempaa sarjakuvaa. Hankittavaan sarjakuvaan on myös hyvät tutustua ensin lainaamalla kirjastosta, jos ei ole aivan varma haluaako jonkin tietyn sarjaku- van hankkia. Myös ystäviltä lainaaminen oli monelle tavanomainen keino tutus- tua uuteen sarjakuvaan.

Kustantajia käsittelevällä kysymyksellä halusin selvittää kuinka hyvin sarjakuvia lukevat asiakkaat tuntevat erilaisia kustantamoita. Vaihtoehtoihin oli laitettu jouk- koon pari pientä suomalaista kustantamoa ja kaksi isointa amerikkalaista. Vasta- uksista oli nähtävissä, että isot kustantamot tiedettiin, mutta pienkustantamot eivät olleet niin tunnettuja. Pari vastaajista oli vastannut kysymykseen numero 13 ja li- säksi maininnut ZumTeufel:n ja Suuren Kurpitsan. Suuren kurpitsan maininneet eivät kuitenkaan olleet varmoja, onko kyseinen kustantamo vielä toiminnassa. Suuri Kurpitsa on vielä toiminnassa ja tänä vuonna se on julkaissut monta uutta sarjakuva-albumia.

Kuvio 7. Kirjaston sarjakuvakokoelman käyttöihteys (n=60)

Kyselyn sarjakuvaosaston käyttöä koskevilla kysymyksillä selvisi, että suurin osa vastaajista käytti Seinäjoen kaupunginkirjaston pääkirjaston kokoelmaa harvoin tai vain kerran kuussa, kuten kuviossa 7 on nähtävillä. Mikä on siinä mielessä ymmärrettävää, että uusia sarjakuvia ei tule niin tiuhaan tahtiin kuin muita kirjaston materiaaleja. Kuviossa 7 näkee myös sen, että vastanneita oli eniten nuorten joukossa. Tämä luultavasti johtuu siitä, että monet nuoret menevät kirjastoon koulun jälkeen, joko odottamaan linja-autoa tai muuten vain viettämään aikaa. Lisäksi kyselyn ajankohta varmasti vaikutti kyselyyn vastanneiden ikäjakaumaan.

Suurin osa vastaajista koki aikuisten osaston sarjakuvien uuden sijoituksen helposti löydettäväksi ja moni totesi, että sarjakuvaosastossa on aina jotain kehitettävää, mutta eivät pitäneet sen nykyistä tilannetta huonona. Yli puolet vastaajista oli tyytyväisiä Seinäjoen kaupunginkirjaston pääkirjaston aikuisten osaston sarjakuvakokoelmaan, mutta moni vastaajista toivoi lisää englanninkielistä sarjakuvaa valikoimaan. Pari vastanneista oli myös huomauttanut siitä, että sarjakuvaosastolle ei päässyt viikonloppuisin. Tästä on mainittu aiemmin teoriaosassa, että kesäviikonloppuisin Aallon kirjasto oli kiinni, jonka takia sinne ei päässyt.

6.3 Johtopäätökset

Opinnäytetyön tarkoitus oli arvioida Seinäjoen pääkirjaston aikuistenosaston sarjakuvakokoelmaa. Tavoitteena oli kerätä tietoa Seinäjoen pääkirjaston aikuistenosaston sarjakuvakokoelmasta. Asiakaskyselyssä vastauksia tuli kuitenkin vähän (60kpl), joten vastauksia ei voinut yleistää. Johtopäätöksiä tehtiin vertailemalla teoriaosuutta sekä tutkimustuloksia toisiinsa.

Kuten teoriaosassa mainittiin, 80 -luvulla sarjakuvan tekeminen alkoi kasvaa Suomessa. Haastateltavallekin oli jäänyt mieleen etenkin kyseinen vuosikymmen. Silloin Seinäjoella oli sarjakuvaseura ja muutoinkin enemmän toimintaa sarjakuvien suhteen. Myös jonkinmoista sensuuria oli tuolloin kirjastolla, kun jotkin sarjakuvat sijoitettiin varastoon sisältönsä vuoksi. Haastateltavan vastausten perusteella Seinäjoen pääkirjastolla ei muulla tavoin olisi ollut sensuuria sarjakuvien suhteen. Tosin vastanneet olivat sitä mieltä, ettei liian pornograafista sarjakuvaa tulisi kirjastoon hankkia, mistä haastateltavakin oli ollut samaa mieltä. Yksi vastanneista oli maininnut erikseen kristinuskon vastaiset sarjakuvat, joita ei olisi halunnut hankittavan kirjastoon. Parhaimmillaan kokoelmassa on sarjakuvia, jotka käsittelevät eri uskontoja näin tuoden monipuolisuutta siihen.

Sekä asiakaskyselyyn vastanneet että haastateltava olivat perillä sarjakuvakustantajista. Opinnäytetyön teoriaosassa mainituista kustantajista suurimmat olivat kaikilla vastanneilla melko hyvin tiedossa, mutta pienkustantajat olivat joillekin outoja. Aikuistenosaston palvelupäällikkö kuitenkin tiesi kustantajat melko hyvin työnsä puolesta, mikä on hyvä merkki siitä, että kirjastoon hankitaan vähemmän tunnettuja sarjakuvanimikkeitä. Teoriaosassa mainittiin siitä, kuinka pienkustantajat usein jäävät isoimpien varjoon.

Asiakaskyselyssä löytyi myös teoriaosassa mainittu sarjakuvan harrastaminen nykypäivän Suomessa. Jotkin sarjakuvan lukijat ja harrastajat käyvät sarjakuvatapahtumissa, vaikka vain kerran vuodessa. Sekä vastanneet että haastateltava laitoivat sarjakuvan ulkoasun ensimmäisenä merkille, eli piirtotyylillä herättää ensimmäisenä lukijan mielenkiinnon. Sarjakuvanlukijoille tulee ajan myötä lempipiirtäjiä ja käsikirjoittajia, joiden uusia töitä odotetaan innolla. Myös sarjakuvan piirtäjiä oli vastaajien keskuudessa jonkin verran löydettävissä, vaikkakin kukaan ei tehnyt

sitä täysipäiväisesti, tai piirsi vain omaksi ilokseen. Kirjasto voisi jollain tapahtumalla houkutella näitä sarjakuvan harrastajia, joten jonkinlaisille sarjakuvatapahtumille voisi olla tarvetta.

Sekä haastateltava, että kyselyyn vastanneet olivat tyytyväisiä Seinäjoen pääkirjaston aikuistenosaston sarjakuvavalikoimaan. Vastanneiden mielipiteet tukevat teoriaosassa mainittuja hyvän kokoelman piirteitä, eli sarjakuvanimikkeiden hyvä kierto ja sarjakuvien löytyvyys. Kyselyssä selvisi kuinka paljon vastanneet käyttivät Seinäjoen pääkirjaston sarjakuvakokoelmaa. Enimmät vastanneista ilmoittivat lainaavansa sarjakuvia kirjastosta kerran kuussa tai harvemmin.

Seinäjoen pääkirjastossa kuitenkin tulisi jollain tapaa saada sarjakuvien uusi sijoituspaikka paremmin esille, esimerkiksi opasteilla. Varsinkin nyt, kun aikuisten ja nuorten sarjakuvat ovat samassa paikassa minkä teoriaosassa mainitsin ihanteelliseksi sarjakuville. Tämä uusi sijoittelu oli saanut kiitosta vastaajien keskuudessa. Sekä haastateltava, että kyselyyn vastanneet olivat toivoneet kyseisen osaston viihtyvyyden lisäämistä. Kuten teoriaosassa mainittiin, hyvää sarjakuvaosastoa tulisi mainostaa. Teoriaosassa on todettu, että hyvä sarjakuvakokoelma ei ole paikalleen jämähtänyt, vaan muuttuu ajan myötä. Kyselyyn vastanneet ja haastateltava olivat samaa mieltä, että kehitettävää sarjakuvakokoelmassa on aina.

Valitettavasti teoriaosasta poiketen haastateltavalla ei ole paljoa aikaa tutustua hankittaviin sarjakuviin. Koska miltei kaikki palveluntarjoajien listalla olevat sarjakuvat hankitaan, niin valikoimasta tulee pakostikin laaja. Tällä tavalla nimenomaan tutustutaan uusiin sarjakuviin. Myös mielenkiintoiset sarjakuva-arviot otettiin huomioon sarjakuvia hankittaessa. Vastaajien keskuudessakin moni oli maininnut valitsevansa sarjakuvan kokeilemalla jotain uutta. Ajan kuluessa kuitenkin voidaan poistaa ne sarjakuvat, joita ei ole laisinkaan lainattu. On liki mahdotonta hankkia vain sellaista materiaalia, jota varmasti luetaan. Haastateltava kuitenkin oli tietoinen kokoelman sisällöstä, kuten mitkä sarjakuvanimikkeet eivät olleet lainkaan kiertäneet. Heikkoutena tällä hetkellä haastateltavan mielestä oli se, ettei sarjakuvia ole mahtunut laittaa houkuttelevasti esille, samoin se ettei kesällä päässyt kyseiselle osastolle viikonloppuisin. Jälkimmäiseen on tarkoitus saada jokin parannus vastaavan tilanteen välttämiseksi.

Teoriaosassa mainittiin lyhyesti sarjakuvaseuran kirjastoille suunnatusta uutiskirjeestä ja sarjainfosta, jotka ovat hyvä tapa saada tietoa alan tapahtumista. Seinäjoen pääkirjastolle tulee Sarjakuvaseuran Sarjainfo -lehti, joten Sarjakuvaseuran uutiskirjeen tilaaminen ei ole välttämätöntä. Teoriaosuudessa Sarjakuvaseuralla ja Sarjakuvantekijät ry:llä huomattiin olevan sama tavoite lisätä suomalaisen sarjakuvan tunnettavuutta, joten Sarjakuvantekijät ry olisi myös hyvä yhteistyökumppani kirjastolle.

Haastateltava oli maininnut, että kirjastolla on yksittäisiä sarjakuvan harrastajia, joilta saa vinkkejä hankintoihin ja työntekijöiden keskuudestakin löytyy tietämystä sarjakuvien suhteen jonkin verran. Teoriaosa siis tukee haastatellun käsitystä siitä, että yhteistyö kirjaston ja lukijoiden välillä olisi molemmille osapuolille hyväksi. Sarjakuvan harrastajat voivat ehdottaa hankittavaksi vähemmän tunnettuja sarjakuvia, joita ei välttämättä löydy kirjaston käyttämiltä kustantajilta. Silti yksikään asiakaskyselyyn vastanneista ei ollut tehnyt hankintaehdotusta kirjastolle, vaikka joitakin toiveita sarjakuvakokoelman suhteen olisi ollut. Kysymykseksi jäi, miten saisi nämä harrastajat aktiivisemmaksi.

7 Pohdinta

Opinnäytetyön aihe pohjautui tekijän omaan kiinnostukseen sarjakuvista niin harrastajana kuin työntekijänä. Opinnäytetyötä tehdessä nousi esiin muutama kehittämissuositus. Niitä olivat esimerkiksi sarjakuvaosaston viihtyvyyden lisääminen ja sarjakuvakokoelman mainostaminen. Erityisesti kyselyyn vastanneiden keskuudessa pehmeät tuolit olivat monella toiveena. Satunnaiset näyttelyt myös piristivät kyseistä tilaa, jolloin se ei tuntunut niin kylmältä. Tällä hetkellä sarjakuvaosasto tuntui kovin irralliselta muuhun kirjastoon nähden, koska se sijaitsee kahden rakennuksen välissä. Ainakin sarjakuvien selaaminen rauhassa oli taattu. Mutta osaston sijainnin vuoksi tuleekin miettiä pitäisikö sitä mainostaa enemmän? Yksi vastanneista oli ehdottanut opasteita, mikä ei olisi huono vaihtoehto, mutta sopiiko opasteet muuhun kirjaston visuaaliseen ilmeeseen. Myös sarjakuvien asetteleminen houkuttelevammin esille, esimerkiksi osaston pöydille herättäisi ohikulkijoiden mielenkiinnon.

Tutkimuksessa kirjaston ja sarjakuvaharrastajien välinen yhteistyö jäi mietityttämään. Kuten opinnäytetyössä kävi ilmi, Seinäjoen pääkirjastossa kyllä on ihmisiä joihin ottaa yhteyttä sarjakuvia koskeissa asioissa. Se kuitenkin jäi auki, kuinka paljon nämä yksittäiset ihmiset ovat yhteydessä kirjastoon. Kyselyyn vastanneiden keskuudessa kukaan ei ollut tehnyt hankintaehdotuksia Seinäjoen pääkirjastolle, joten mietityttämään jäi, miten saada sarjakuvaharrastajat aktiivisemmiksi kirjaston osalta.

Kirjasto voisi esimerkiksi järjestää pienen tapahtuman tai luennon sarjakuvista, ja pyytää vaikka sarjakuvablogin piirtäjiä tai sarjakuva-alan asiantuntijoita vieraisiksi. Esimerkiksi joka vuosi on 24 comic hour, jossa sarjakuvaharrastajat saattavat kerääntyä jonnekin piirtämään 24 tunnissa 24 -sivuisen sarjakuvan. Kirjasto voisi mahdollisesti pitää tämän tilaisuuden kirjaston tiloissa. Tällaiset tapahtumat herättäisivät myös muiden asiakkaiden mielenkiinnon sarjakuvia kohtaan. Kirjasto voisi myös mainostaa erilaisia nettisarjakuvia tai pitää niistäkin luennon. Tällä tavoin kirjasto tukisi suomalaisia sarjakuvapiirtäjiä ja auttaisi näitä tulemaan tunnetummaksi ja saamaan enemmän arvostusta.

Opinnäytetyön teoriaosassa oli mainittu Huuda Huudan tavasta lähestyä kirjastoja, ja siinä oli ideaakin, mutta valitettavasti se ei kantanut sen pidemmälle. Pienkustantamot voisivat kuitenkin hyödyntää ideaa toisella tapaa. Esimerkiksi tekemällä yhteistyössä muiden pienkustantamoiden kanssa, ja julkaisemalla mainoslehtisen jaettavaksi kirjastoille, jossa olisi kaikkien tuotantoa. Tällä tavalla kirjasto saisi kerralla kaikkien pienkustantamoiden tarjonnan, mikä helpottaisi kirjastojen sarjakuvien hankintaa ja laajentaisi sitä entisestään. Pienkustantamot luultavasti saisivat lisää tunnettavuutta ja näkyvyyttä tämän yhteistyön avulla.

Tutkimuksen aloittaminen oli hieman haastavaa, sillä tutkimuksen aihetta piti jollain tavalla rajata, sillä sarjakuvat ovat aiheena melko laaja. Tutkimus rajattiin aikuisten sarjakuviin. Tutkimuksessa käytettiin kahta tiedonkeruumenetelmää, jotta saatiin mahdollisimman paljon tietoa Seinäjoen pääkirjaston aikuistenosaston sarjakuvista. Tiedonkeruuseen käytettiin siis palvelupäällikölle suunnattua teema-haastattelua ja asiakkaille lomakekyselyä koskien aikuistenosaston sarjakuvia.

Haastattelun tekeminen ja toteuttaminen onnistui hyvin. Haastattelun kysymysten antaminen etukäteen antoi haastateltavalle aikaa pohtia niitä, jolloin itse haastattelu eteni hyvin ilman hiljaisia hetkiä. Haastattelun hyötynä oli myös se, että sen aikana nousi uusia kysymyksiä esiin, jotka pystyivät esittämään heti siinä tilanteessa. Käytetty analyysimenetelmä haastattelun purkamiseen auttoi ymmärtämään haastattelun tuloksia paljon paremmin.

Kyselyn tekeminen sen sijaan oli paljon vaikeampaa. Kysymysten muokkaamiseen sellaisiksi, että vastaajat ymmärtäisivät ne, meni yllättävän paljon aikaa. Samoin täytyi muistaa tehdä kysymyksistä sellaisia, että tulokset vastaisivat tutkimusongelman kysymykseen. Loppujen lopuksi vastauksia ei tullut paljon, joten kyselyä olisi luultavasti pitänyt mainostaa jollain tapaa. Vastausten hakeminen muista kirjaston osista oli vaikeaa, sillä suurin osa kirjaston asiakkaista tulee sinne olemaan rauhassa. Vastauksia kerätessä havaittiin, että kyselyyn sai enemmän vastauksia kun niitä ei oltu paikalla jakamassa.

Tarkoituksena oli arvioida Seinäjoen kaupunginkirjaston pääkirjaston aikuistenosaston sarjakuvakokoelmaa ja tässä onnistuttiin hyvin. Opinnäytetyössä kuvailtiin millainen kyseinen kokoelma on ja mitä se sisältää. Apua oli erityisesti kirjastolta

saadusta sarjakuvalistasta, josta näkyi kaikki aikuistenosaston sen hetkiset sarjakuvat. Tiedon kerääminen onnistui melko hyvin, kuten aiemmin todettiin, mutta kerätyistä tiedoista oli apua. Niiden avulla sai jo osviittaa siitä, minkälainen Seinäjoen kaupunginkirjaston pääkirjaston aikuistenosaston sarjakuvakokoelma on.

Tutkimusta tehdessä selvisi mitkä asiat vaikuttavat hyvän sarjakuvakokoelman syntyyn, ja tehtiin huomio mitä hyötyä kirjaston ja sarjakuvaa harrastavien asiakkaiden yhteistyöstä voi olla. Lisäksi huomioitiin, että sarjakuvien suosio on ollut nousussa. Ihmiset ovat alkaneet huomaamaan, että sarjakuvat eivät ole pelkästään lapsille ja tunnustavat ne omaksi taidemuodokseen. Positiivista oli, että vastaajat lukivat niinkin monia eri genrejä ja olivat valmiita kokeilemaan uutta. Opinnäytetyö avasi mahdollisuuksia lisätutkimuksen tekemiseen. Esimerkiksi olisi kiinnostavaa tehdä toiminnallinen opinnäytetyö pienikokoisen sarjakuvatapahtuman muodossa.

LÄHTEET

Agee, J. 2007. Acquisitions go global: An introduction to library collection Management in the 21st Century. England: Chandos Publishing.

Art House, Jalava, Tietosanoma. 2015. [Verkkosivu]. Helsinki: Art House. [Viitattu 17.3.2015]. Saatavana: http://arthouse.fi/wp/?page_id=48

Arktinen Banaani. Facebook; Arktinen Banaani: Perustiedot. [Verkkosivu] Helsinki: Arktinen Banaani. [Viitattu 21.3.2015]. Saatavana: <https://www.facebook.com/pages/Arktinen-Banaani/123464823045?sk=info>

Asema Kustannus. [Verkkosivusto]. Oulu: Asema Kustannus. [Viitattu 21.3.2015]. Saatavana: <http://www.asemakustannus.com/yhteystiedot.html>

Bacon, H. 2005. Seitsemäs taide: Elokuva ja muut taiteet. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimituksia 929, 149 -153

Brunou, S. 2014 [Verkkosivusto] Sarjakuvien kustantaminen on Suomessa kaksijakoista bisnestä. [Viitattu 2.6.2015]. Saatavana: <http://www.lukulamppu.fi/sarjakuvien-kustantaminen-on-suomessa-kaksijakoista-bisnesta/>

BTJ 2015 [Verkkosivusto] Yritys. Helsinki: BTJ Finland Oy. [Viitattu 16.10.2015]. Saatavana: <http://www.btj.fi/btj-yrityksena/yritys/>

Egmont Kustannus Oy AB. 2015 [Verkkosivu]. Helsinki: Egmont Kustannus Oy AB. [Viitattu 21.3.2015]. Saatavana: <http://www.egmontkustannus.fi/yritys/>

Gavikan, K. 2006. Comic relief in libraries: Motivating male adolescent readers. Teoksessa Weiner, R.G. (toim.) Graphic novels and comics in libraries and archives. 2010. London: Macfarland, 148.

Goldsmith, F. 2005. Graphic Novels Now: Building, Managing, and Marketing a Dynamic Collection. Chicago: Ala Editons. Ebrary. Vaatii käyttäjätunnukset, 42

Golomb, L. 2007. So many options so little money: building a selective collection for the academic library. Teoksessa Weiner, R.G. (toim.) Graphic novels and comics in libraries and archives. 2010. London: Macfarland, 102.

- Gravett, P. 2007. Sarjakuvaromaani ja miten se voi muuttaa elämäsi. Helsinki: Otava
- Gravett, P. 2004. Manga 60 vuotta japanilaista sarjakuvaa. Helsinki:Otava
- Hartman, A., 2010. Creative shelving: Placement in library collections. Teoksessa Weiner, R.G. (toim.) Graphic novels and comics in libraries and archives. 2010. London: Macfarland, 54- 55.
- Heaney, M. J. 2007. Graphic novels: a sure bet for your library. Collection Building. Volume 26. Number 3: 72–76
- Heikilä, P. 1978. Sarjakuvat – Syntipukki. Sarjakuvalehtien monimielinen maailma. Suomen kirjastoseura. Kirjastolehti (5), 174 - 176
- Heikkilä, T. 2014. Tilastollinen tutkimus. 9. uud. p. Edita: Helsinki.
- Heikkinen, M. 2010. Epäilyksen varjoista parrasvaloihin, sarjakuvan muuttuvat määrittelyt. Teoksessa Jokinen, H. (toim.) Sarjakuva Suomessa, historiasta asemasta, kielestä. 2010. Helsinki: Avain, 70–71
- Huuda Huuda. [Verkkosivu]. Helsinki: Huuda Huuda. [Viitattu 21.3.2015] Saatavana: <http://www.huudahuuda.com/html/kustantamo.html>
- Hänninen, H. & Kemppinen, P. 1994. Lähtöruutu sarjakuvaan. Helsinki: Yle
- Hänninen, V. 2014. Sarjakuvat kirjastoissa [Verkkosivu] Kirjastolehti.fi [Viitattu 25.4.2015] Saatavana: <http://kirjastolehti.fi/artikkelit/artikkeli/428/sarjakuvat-kirjastoissa/>
- Hänninen, V. (toim.) 2006. Ulkomaisia sarjakuvantekijöitä 1. Helsinki: BTJ Kirjastopalvelu
- Intner, S. 2003. Making your collections work for you: collection evaluation myths and realities. Library Collections, Acquisitions, and Technical Services 2003:27, 339–350.
- Jokinen, H. (toim.) 2011. Sarjakuva Suomessa: Historiasta. asemasta, kielestä. Helsinki: Avain
- Johnson, P. 2007. Fundamentals of collection development and management. American Library Association: Chicago

- Johnson, P. 2009. Fundamentals of collection development and management. American Library Association: Chicago
- Juhola, K. 2015. Sarjakuvien asiasanasto. Helsinki: Avain
- Kananen, J., 2014. Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä. Miten kirjoitan kvalitatiivisen opinnäytetyön vaihe vaiheelta. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu,
- Kauppinen, E. 2008. Kuplat puhkeavat. [Verkkosivu] Kaleva.fi. [Viitattu 30.9.2015] Saatavana: <http://www.kaleva.fi/uutiset/kulttuuri/kuplat-puhkeavat/340240/>
- Kotanen, E. 1993. Sarjakuvakirjastonhoitajan tunnustuksia. Kirjastolehti 1993:11, 288–291.
- Kustannus Jalava. Categories -Jalava. 2006–2015 [Verkkosivu]. Helsinki: Kustannus Jalava. [Viitattu 21.3.2015] Saatavana: http://kauppa.tietosanoma.fi/epages/Kaupat.sf/fi_FI/?ObjectPath=/Shops/Tietosanoma/Categories/Jalava
- Laurinen, M. 6.11.2015 [Verkkosivu]. [Viitattu 9.11.2015]. Saatavana: <http://phantomlandcomic.com>
- Like. 2015. [Verkkosivusto]. Helsinki: Like. [Viitattu 17.3.2015] Saatavana: <http://like.fi/>
- Miles, M.B. & Huberman, A.M. 1994. Qualitative data analysis. California: Sage
- MOT –sanakirjat. [Viitattu 24.11.2015] Vaatii verkkotunnukset.
- Norfdlund, E. 4.11.2015 [Verkkosivu] [Viitattu 9.11.2015] Saatavana: <http://phantomlandcomic.com>
- Nyberg, A. 2010. How libraries learned to love the graphic novel. Teoksessa Weiner, R.G. (toim.) Graphic novels and comics in libraries and archives. London: Macfarland, 26, 31-32, 37-38
- Pöytsiä, S. 1968. Sarjakuvalahtien monimielinen maailma. Suomen kirjastoseura. Kirjastolehti (10), 370–374
- Sangatsu Manga. 2015. [Verkkosivu]. Helsinki: Sangatsu Manga. [Viitattu 17.3.2015] Saatavana: http://www.sangatsumanga.fi/?page_id=26270

Seinäjoen kirjaston kokoelmapolitiikka. [Verkkosivu] Seinäjoki: Seinäjoen pääkirjasto [Viitattu 16.5.2015] Saatavana:

<https://www2.seinajoki.fi/kirjasto/.kokoelmapolitiikka.html/47390.pdf>

Seinäjoen kirjaston kokoelmapolitiikka. [Verkkosivu] Seinäjoki: Seinäjoen pääkirjasto [Viitattu 25.9.2015] Saatavana:

<https://www2.seinajoki.fi/kirjasto/.kokoelmapolitiikka.html/47390.pdf>

Suomen kustannusosakeyhdistys 2015. Kirjojen tuotanto- ja myyntitilastot. Vuositilastot [Verkkosivu] Helsinki [Viitattu 7.10.2015] Saatavana:

<http://www.kustantajat.fi/pages/k9/tilastot/>

Suomen sarjakuvamuseo. [Verkkosivu] Helsinki [Viitattu 30.9.2015] Saatavana:

<http://www.sarjakuvamuseo.fi/sarjakuvamuseo-ry>

Suomen sarjakuvaseura ry. Seuran toiminta. [Verkkosivu] Helsinki [Viitattu

30.9.2015] Saatavana: <http://www.sarjakuvaseura.fi/fi/suomen-sarjakuvaseura-ry>

Suomen sarjakuvaseura ry. [Verkkosivu] Helsinki [Viitattu 1.10.2015] Saatavana:

<http://www.sarjakuvaseura.fi/fi/sarjakuvafestivaalit>

Suomen sarjakuvaseura ry. [Verkkosivu] Sarjakuvan uutiskirje kirjastoille. Helsinki

[Viitattu 8.11.2015] Saatavana: <http://www.sarjakuvaseura.fi/fi/uutiskirjeet>

Kokkila, Timo. 4.6.2000 [Verkkosivu] Seinäjoen sarjakuvaseura Ry:n historiaa.

[Viitattu 9.9.2015] Saatavana: <http://www.saunalahti.fi/~tkokkila/kannus/>

Oriveden opisto [Verkkosivu] Sarjakuva. [Viitattu 29.9.2015] Saatavana:

<http://asp.asio.fi/kurssiilmo/kvs/?yksikko=ORI&asio=czNiZDFhNWZIMTU5MmU0YTNmYzE1MjhhMmEwOTBmNzk5O2cyMjtyO2ZrdXJzc2I0>

Sheppard, A. 2007. Graphic Novels in the Library. Arkansas Libraries. Volume 64, No. 3, 14–15

Tampere kuplii ry. 2007. [Verkkosivu] Tampere [Viitattu 1.10.2015] Saatavana:

<http://ry.tamperekuplii.fi/>

Thorne. A. 2010. Webcomics and libraries. Teoksessa Weiner, R.G. (toim.) Graphic novels and comics in libraries and archives. London: Macfarland, 211.

Tracon 2015. [Verkkosivu] Tampere:Tracon [Viitattu 2.10.2015] Saatavana:

<https://2015.tracon.fi/page/tapahtuma>

Tuomi, J., Sarajärvi, A.(toim.) 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Tammi:Helsinki

Weiner, R.G. 2009. Graphic novels and comics in libraries and archives: Essays on readers, research, history and cataloging. London: Macfarland

Wilen, R., Kortelainen, T. 2007. Kirjastokokoelmien kehittämisen arvioinnin perusteet; teoria, menetelmät, käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino

Yle. 4.6.2012 [Verkkosivu] Disney ostaa sarjakuvatalo Marvelin. [Viitattu 17.11.2015] Saatavana:

http://yle.fi/uutiset/disney_ostaa_sarjakuvatalo_marvelin/5871882

Zum Teufel! 2015. [Verkkosivu] Turku: Zum Teufel!, Turun sarjakuvakauppa [Viitattu 2.6.2015] Saatavana: <http://www.sarjakuvakauppa.fi/tietoa-kaupasta>

LIITTEET

Liite 1. Asiakaskysely

Liite 2. Teemahaastattelun kysymykset

LIITE 1. Asiakaskysely*Seinäjoen kaupunginkirjaston pääkirjaston aikuistenosaston sarjakuvakokoelma*

Olen Seinäjoen ammattikorkeakoulun opiskelija ja teen opinnäytetyöni liittyen aikuistenosaston sarjakuvakokoelmaan. Vastaamalla tähän kyselyyn autat keräämään arvokasta tietoa kyseisestä kokoelmasta. Vastauksien avulla kyseistä kokoelmaa voidaan muokata vastaamaan enemmän asiakkaiden tarpeisiin.

Kyselyyn vastaaminen vie muutaman minuutin.

1. Ikä

13 -16

17-23

24-30

31- 40

41- 50

51+

2. Sukupuoli

Mies/Nainen

3. Nykyinen työllisyystilanne:

1. Opiskelija

2. Työssä käyvä

3. Yrittäjä

4. Eläkeläinen

5. Kotiäiti/Koti-isä

6. Työtön

7. Muu .....?

4. Minkälaisia sarjakuvia luet? (Voit valita useamman vaihtoehdon)

	Scifi - Sillage (Jean-David Morvan, Philippe Buchet) - Valerian ja Laureline (Jean-Claude Mézières)		Kauhu - The walking dead - Hellboy (Mike Mingola)
	Fantasia - Luupäät (Jeff Smith) - Sandman (Neil Gaiman)		Lännensarjat - Bouncer, Kainin silmä (Boucq, Jodorowsky) - Blueberry

	Slice of life - Maalle muuttajat (Manu Larcenet) - Locas (Jaimie Hernandez)		Huumori - Fingerpori (Pertti Jarla) - Villimpi Pohjola (JP Ahonen)
	Seikkailu - Corto Maltese (Hugo Pratt) - Marcosin piippu (Javier de Isusi)		Supersankari - Batman - Teräsmies
	Elämäkerrallinen - Maus (Art Spiegelman) - Shenzhen (Gyu Deslisle)		Underground - My troubles with women (Robert Crumb)
	Draama - Talon Bronxissa (Will Eisner) - Hiroshiman poika (Keiji Nakazawa)		Etsivä- poliisisarjat (Rikos) - Blacksad (Díaz Canales, Juan Guarnido)
	Manga - Akira (Katsuhiro Otomo)		

Muuta:

5. Sarjakuvagenret on hyvin edustettuna Seinäjoen kaupunginkirjaston pääkirjastolla.

- 1 Täysin eri mieltä
- 2 Jokseenkin eri mieltä
- 3 Ei samaa eikä eri mieltä
- 4 Jokseenkin samaa mieltä
- 5 Täysin samaa mieltä

6. Millä perusteella valitset lukemasi sarjakuvat? (Voit valita useamman vaihtoehdon)

1. Sarjakuvan piirtäjän perusteella
2. Genren perusteella
3. Julkaisun ulkoasun perusteella
4. Kaverin suosituksen perusteella
5. Blogien tai lehtien arvostelujen perusteella
6. Kokeilemalla uutta
7. Muuta.....

7. Millä muulla tavalla valitset lukemasi sarjakuvat?

8. Mistä hankit sarjakuvia? (Voit valita useamman vaihtoehdon)

1. Lainaan Ystäviltä
2. Hankin verkkokaupasta
3. Ostan kirjakaupasta
4. Ostan markettien lehtihyllystä
5. Lainaan kirjastosta
6. Ostan divarista tai kirpputorilta
7. Muualta.....?

9. Harrastatko muulla tavalla sarjakuvia?

Kyllä   En

10. Jos vastasit kyllä, niin millä tavalla?

11. Minkä kielisiä sarjakuvia luet?

Suomi		Ranska	
Englanti		Venäjä	
Ruotsi			

12. Oletko kuullut seuraavista sarjakuvakustantamoista tai lukenut niiden tuotantoa? Rastita niin monta kuin tiedät.

Arktinen Banaani		Dark Horse		WSOY	
Like		Asema kustannus		Jalava	
Huuda Huudaa		Sammakko		Marvel	
Sangatsu Manga		Egmont Kustannus		DC Comics	

13. Puuttuiko listasta jokin tärkeä kustantaja?

14. Minkälaisia sarjakuvia mielestäsi kirjastoon ei tulisi hankkia?

15. Kuinka usein käytät kirjaston sarjakuvakokoelmaa?

- 1 En koskaan
- 2 Harvoin
- 3 Pari kertaa kuussa
- 4 Pari kertaa viikossa
- 5 Useita kertoja viikossa

16. Kuinka helpoksi koet Seinäjoen kaupunginkirjaston pääkirjaston aikuistenosaston sarjakuvakokoelman löytämisen?

- 1 Vaikeaksi
- 2 Hieman vaikeaksi
- 3 Ei kumpaakaan
- 4 Melko helpoksi
- 5 Erittäin helpoksi

17. Seinäjoen kaupunginkirjaston pääkirjaston aikuistenosaston sarjakuvaosastossa ei ole kehitettävää.

- 1 Täysin eri mieltä
- 2 Hieman eri mieltä
- 3 Ei samaa tai eri mieltä
- 4 Jokseenkin samaa mieltä
- 5 Täysin samaa mieltä

18. Jos vastasit 1 tai 2 niin mitä kehitettävää sarjakuvakokoelmassa mielestäsi olisi?

19. Olen tyytyväinen Seinäjoen kaupunginkirjaston pääkirjaston aikuistenosaston sarjakuvakokoelmaan

- 1 Täysin eri mieltä
- 2 Hieman eri mieltä
- 3 Ei samaa tai eri mieltä
- 4 Jokseenkin samaa mieltä

5 Täysin samaa mieltä

20. Minkä kielisiä sarjakuvia haluaisit enemmän Seinäjoen kaupunginkirjaston pääkirjastoon?

21. Oletko tehnyt sarjakuvien hankintaehdotuksia Seinäjoen kaupunginkirjaston pääkirjastolle?

Kyllä   Ei

22. Toteutuiko ehdotus?

Kyllä   Ei

23. Jos vastasit edelliseen kysymykseen kieltävästi, niin miksi hankintaehdotus ei toteutunut?

24. Kuinka usein teet sarjakuvan hankintaehdotuksia Seinäjoen kaupunginkirjaston pääkirjastolle?

1 Harvoin

2 Kerran vuodessa

3 Kerran pari kuussa

4 Melko usein

Kiitos kyselyyn vastaamisesta!

LIITE 2. Teemahaastattelu

Teemahaastattelun runko

Vapaa-aika ja työ

Kuinka kauan olet ollut Seinäjoen pääkirjastolla töissä?

Oletko ollut koko kyseisen ajan aikuisten puolen vastaava?

Luetko sarjakuvia?

Kuinka paljon?

Minkälaisia?

Lempi sarjakuvataiteilija tai sarjakuva?

Muistatko minkä ikäisenä aloitit lukemaan sarjakuvia?

Sarjakuvaosastosta

Mitä kautta haet sarjakuvia?

Millä perusteilla valitset hankittavat sarjakuvat?

Ehdottavatko työkaverit joitain sarjakuvia hankittavaksi?

Sarjakuvia hankkiessasi kiinnitätkö huomiota miltä kustantajilta ne ovat?

- Tilaatteko kirjastolle uutiskirjettä sarjakuvista. Esim. Sarjakuvaseuralla on uutiskirje, joka on suunnattu erityisesti kirjaston työntekijöille.

Otatko hankittavista sarjakuvista selvää ennen valintaa?

Valitessasi hankittavia sarjakuvia, täytyykö sinun miettiä jotain yleistä kirjaston hankintapolitiikkaa?

- Onko sarjakuvia valittaessa jonkinmoinen sensuurikäytäntö?
- Onko joitain sarjakuvia, joita mielestäsi ei tulisi hankkia kirjastoon?

Oletko tyytyväinen kokoelman nykyiseen tilaan?

Oletko tyytyväinen eri genrejen edustukseen kokoelmassa?

Kehitettävää?

Mitä mieltä olet kirjaston sarjakuvakokoelmasta?

- Haluaisitko jotenkin kehittää sitä?
- Millä tavalla?

Tulisiko mielestäsi asiakkaiden jotenkin osallistua sarjakuvakokoelman hankintoihin?

- Esim. Hankintaehdotuksilla tai keskustella sarjakuvia harrastavien asiakkaiden kanssa?

Lopetus

Haluaisitko vielä sanoa jotain asiaan liittyen?